

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ СТАНДАРТЫ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ЕЛТАҢБАСЫ

Техникалық шарттар

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ГЕРБ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Технические условия

ҚР СТ 989-2014

Ресми басылым

**Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің
Техникалық реттеу және метрология комитеті
(Мемстандарт)**

Астана

Наименование: **Камила Жумаканова** ИИН: **980101450584**

Выдан документ РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии» Дата выдачи: 31.01.2023 № счета на оплату: 33453

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ СТАНДАРТЫ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ЕЛТАҢБАСЫ

Техникалық шарттар

ҚР СТ 989-2014

Ресми басылым

Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің
Техникалық реттеу және метрология комитеті
(Мемстандарт)

Астана

Алғысөз

1 Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасының авторы Ж.Мәлібекұлы, «Қазақстан стандарттау және сертификақтау институты» РМК, «Мекен.KZ» ЖШС, «АқБастауKZ» ЖШС және Техникалық реттеу және метрология комитеті Төрағасының 2014 жылғы 14 наурыздағы №36-од бұйрығымен бекітілген жұмыс тобы **ӘЗІРЛЕП ЕНГІЗДІ.**

2 Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитеті Төрағасының 2015 жылғы 14 тамыздағы №158-од бұйрығымен **БЕКІТІЛІП ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ.**

3 Осы стандартта «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік рәміздер туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 04.06. №258-ІІ конституциялық заңының, «Техникалық реттеу туралы» Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 9 қарашадағы №603 заңының нормалары іске асырылған

**4 БІРІНШІ ТЕКСЕРУ МЕРЗІМІ
ТЕКСЕРУ КЕЗЕҢДІЛІГІ**

2021 жыл
5 жыл

5 ҚР СТ 989-2008 «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы. Нысаны, өлшемдері және техникалық талаптар» **ОРНЫНА ЕНГІЗІЛДІ**

ҚР СТ 989-2008 «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы. Нысаны, өлшемдері және техникалық талаптар» ұлттық стандартының қолданысы 2017 жылдың 1 шілдесінен бастап тоқтатылады.

6 ҚР СТ 989-2014 «Қазақстан Республикасының мемлекеттік елтаңбасы. Техникалық шарттар» өзгерістермен (САС №10-2018) және түзетумен (САС №12-2015, САС №6-2016, САС №1-2019) **ҚАЙТА БАСЫЛДЫ**

7 Осы стандартқа А – 3 қосымшаларымен CD-диск қоса беріледі.

Осы стандартқа енгізілетін өзгерістер туралы ақпарат «Стандарттау жөніндегі нормативтік құжаттар» ақпараттық көрсеткіштерінде жыл сайын, сондай-ақ мәтін өзгерістер мен түзетулер ай сайын басылатын «Ұлттық стандарттар» ақпараттық көрсеткішінде жария етіледі. Осы стандартты қайта қарау (өзгертілу) жою жағдайында, тиісті хабарлар ай сайын басылатын «Ұлттық стандарттар» ақпараттық көрсеткішінде жария етіледі»

Осы стандарт Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Техникалық реттеу және метрология комитетінің рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толықтай және бөлшектеліп басылып шығарыла, көбейтіле және таратыла алмайды.

II

Мазмұны

1	Қолданылу саласы	1
2	Нормативтік сілтемелер	1
3	Терминдер мен анықтамалар	2
4	Жалпы ережелер	3
4.1	Сипаттамалар	3
4.2	Көлемді Мемлекеттік Елтаңбаны дайындауға қойылатын техникалық талаптар	3
4.3	Мемлекеттік Елтаңбаның графикалық орындалуына қойылатын техникалық талаптар	5
5	Бұйымдарды таңбалау және буып-түю	6
5.1	Таңбалау	6
5.2	Буып-түю	7
6	Сынақ әдістері	7
7	Дайындаушы кепілдіктері	11
	Библиография	12

Наименование: **Камила Жумаканова** ИИН: **980101450584**
Выдан документ РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии» Дата выдачи: 31.01.2023 № счета на оплату: 33453

IV

ҚР СТ 989-2014

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ СТАНДАРТЫ**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК ЕЛТАҢБАСЫ****Техникалық шарттар**

Енгізілген күні 2016.01.01

1 Қолданылу саласы

Осы стандарт Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасын (бұдан әрі – Мемлекеттік Елтаңба) дайындауға қойылатын талаптарды және сынау әдістерін белгілейді.

Мемлекеттік Елтаңбаны қолдану Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік рәміздер туралы» Конституциялық Заңына сәйкес жүзеге асырылуға тиіс [2].

Осы стандарттың талаптары осы стандарт қолданысқа енгенге дейін дайындалған Мемлекеттік Елтаңбаға таралмайды.

2 Нормативтік сілтемелер

Осы стандартты қолдану үшін мынадай сілтемелік нормативтік құжаттар қажет:

ҚР СТ 2.170-2009 Қазақстан Республикасының мемлекеттік өлшем бірлігін қамтамасыз ету жүйесі. Түс координатының және түрлі-түстілік координатының өлшем құралдарына арналған мемлекеттік эталон және мемлекеттік салыстырып тексеру сұлбасы.

ҚР СТ ISO 7724-1-2007 Лак-бояу материалдары. Колориметрия. 1-бөлім. Негізгі ережелер.

ГОСТ 8.051-81 500 мм дейін сызықтық өлшемдерді өлшеу кезінде рұқсат етілетін қателіктер.

ГОСТ 9.032-74 Жемірілуден ескіруден бірыңғай қорғау жүйесі. Лак-бояу жабындары. Топтар, техникалық талаптар және белгіленулер.

ГОСТ 9.104-79 Лак-бояу жабындары. Пайдалану шартының топтары

ГОСТ 9.407-84 Жемірілуден және ескіруден бірыңғай қорғау жүйесі. Лак-бояу жабыны. Сыртқы түрін бағалау әдісі

ГОСТ 7721-89 Түсті өлшеуге арналған түс көздері. Типтер. Техникалық талаптар. таңбалау.

ГОСТ 26433.1-89 Өлшеуді орындау ережесі. Зауыттық дайындау элементтері.

ГОСТ 28246-89 Лак-бояу материалдары. Терминдер мен анықтамалар.

Ресми басылым

ҚР СТ 989-2014

ГОСТ 29319-92 Лак-бояу материалдары. Түсті көзбен шолып салыстыру әдісі.

ГОСТ Р 52662-2006 Лак-бояу материалдары. Колориметрия. 2-бөлім. Түсті өлшеу.

ГОСТ Р 52490-2005 Лак-бояу материалдары. Колориметрия. 3-бөлім. Түстік айырмашылықтарды есептеу.

ISO 3664-2009 Қарау шарты – полиграфия және фотография.

Ескертпе - Осы стандартты пайдалану кезінде сілтемелік стандарттардың қолданысын ағымдағы жылдың жағдайы бойынша «Стандарттау жөніндегі нормативтік құжаттар» жыл сайын басылып шығарылатын ақпараттық көрсеткіш және ағымдағы жылда жарияланған ай сайын басылып шығарылатын ақпараттық көрсеткіш бойынша тексерген дұрыс. Егер сілтемелік құжат ауыстырылса (өзгертілсе), онда осы стандартты пайдалану кезінде ауыстырылған (өзгертілген) құжатты басшылыққа алу тиіс. Егер сілтемелік құжат ауыстырусыз жойылса, оған сілтеме берілген ереже осы сілтемені қозғамайтын бөлікте қолданылады.

3 Терминдер мен анықтамалар

Осы стандартта ГОСТ 28246 бойынша терминдер, сондай-ақ тиісті анықтамалары бар мынадай терминдер қолданылады:

3.1 Көлемді орындау: Негізінде Мемлекеттік Елтаңбаның сыртқы көрінісін анықтайтын көркем-құрастырылымдық шешімі бар композиция (көлемдік-кеңістіктік құрылым).

3.2 Көлемді орындау кезіндегі элементтер: Көлемді Елтаңба тұратын көлемді-кеңістіктік құрылым бөліктері, элементтері. Жақын жатқандарымен ені, ұзындығы және/немесе шеңбер шеттері, тік және/не көлбеу беттері бойынша шектеледі.

3.3 Жазық орындау (графикалық): Мемлекеттік Елтаңбаның сыртқы көрінісін анықтайтын элементтердің сызықтық-графикалық орындауы.

3.4 Бір түсті орындау: Бір түстегі контурлық сызықтармен орындалған Мемлекеттік елтаңба бейнесі (осы сызықтармен шектелген кеңістік түспен толтырылмауға тиіс және қағаз не болмаса Мемлекеттік Елтаңба бейнесі орналастырылған басқа тасушы түсі сақталуға тиіс. Сондай-ақ Мемлекеттік Елтаңба дайындалған материал түсіне сәйкес келетін Мемлекеттік елтаңба бейнесі бір түсті болып саналады).

3.5 Түрлі түсті орындау: Түстер түрлеріне үйлесімділігінің белгіленген стандартына сәйкес орындалған бейне.

3.6 Толық түсті/ақ-қара орындау: Түстің, реңнің элементтерін, сондай-ақ түстік түске көшуін немесе көлемге көрсетілетін реңдер құрамын құрайтын Мемлекеттік Елтаңба бейнесі.

3.7 Оңайлатылған орындау: Мемлекеттік Елтаңбаның ($D < 100\text{мм}$) орындау өлшемін, дайындау тәсілін және қолдану орнын есепке ала отырып

құрылымның кейбір элементтерінің өзгерісімен бір түсті орындауда орындалған Мемлекеттік Елтаңба бейнесі.

3.8 Барельеф: Дөңес бейне фон жазығынан шығатын мүсін-рельеф түрі.

3.9 Пропорционалды коэффициент: Пропорционал шамалардың өзгермейтін қатынасы бір шаманың бір бірлікке қанша бірлік келетіндігін көрсетеді.

3.10. Параметрлеу: Үлгі элементтерінің параметрлерін және осы параметрлер арасындағы арақатынасты қолдану.

4 Жалпы ережелер

4.1 Сипаттамалар

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы (А қосымшасын қараңыз) В қосымшасына сәйкес 41 элементтің бейнесін көрсетеді.

Мемлекеттік Елтаңба:

- көлемді орындауда (Г – Е қосымшаларын қараңыз – CD-дискіде);
- тегіс орындауда (графикалық): графикалық бейне мынадай: бір түсті, түрлі-түсті, толық түсті (Ж – З қосымшаларын қараңыз – CD-дискіде);
- көлемді және тегіс орындау (барельеф) бірге орындалады.

Мемлекеттік Елтаңба осы стандарттың талаптарына және белгіленген тәртіппен бекітілген эталон-үлгіге [6] сәйкес келуге тиіс.

Мемлекеттік Елтаңбада екі түс бар: алтын және көгілдір түс [1].

Ескертпе – Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы элементтерінің сипаты мен тарихы [10]-да берілген.

4.2 Көлемді Мемлекеттік Елтаңбасын дайындауға қойылатын техникалық талаптар

4.2.1 Мемлекеттік Елтаңбаның көлемді орындалуы осы стандарттың талаптарына және Мемлекеттік Елтаңбаның үлгі-эталонына [6] сәйкес келуге тиіс. Мемлекеттік Елтаңбаны дайындаудың технологиялық тәсіліне тәуелсіз – түстілік шешімі және оның құрылымы элементтерінің сызықтық өлшемдерінің пропорционал арақатынасы бұйымның барлық қызмет ету мерзімі ішінде төзімділік және беріктік сипаттарын қамтамасыз етуге тиіс.

4.2.2 Мемлекеттік Елтаңба элементтердің барлық қырлары айқын болатындай дайындалуға тиіс. Элементтердің тұтастығының және симметрияның бұзылуына жол берілмейді.

Өндіріс кезінде қолданылатын дайындау технологиясы Мемлекеттік Елтаңбаның құрамдас элементтерінің пропорционал байланыстылығына және қажетті типтік өлшемге байланысты оның сызық өлшемдеріне сәйкес

ҚР СТ 989-2014

геометриямен жасалатын қажетті параметрлерді қамтамасыз етуге тиіс (Г және Д қосымшаларын қараңыз – CD-дискіде).

4.2.3 Бұйым бетінің лак-бояу жабыны мынадай талаптарға сәйкес келуге тиіс:

Ақаулардың болуына боялатын беттегі қоспалар мөлшеріндегі мына мөлшерден аспайтын ластануға, кратерлерге мен көпіршіктерге жол беріледі: 1 дана/100 мм² Д<250 мм бұйымдары үшін; 2 дана/900 мм² 250 мм-ден 500 мм дейін Д бұйымдары үшін; 3 дана/2500 мм² 500 мм артық – 1 мм артық емес өлшемдегі Д бұйымдары үшін.

Шамалы шегренге жол беріледі. Шегренді бағалау ГОСТ 9.032-74 сәйкес профилограф-профилометрмен жүргізіледі (5-қосымша).

Аққан сұйықтық ізіне жол берілмейді.

Штрихтер мен қауіп-қатерлер жекелеп рұқсат етіледі. Әртүрлі реңділікке (4.2.4.1 шақтаманың белгіленген ауқым шегінде) жол беріледі. 1 мм артық емес ойлы-қырлылық – Д< 250 мм бұйымдар үшін; 2 мм – 250 мм-ден 500 мм дейін Д бұйымдар үшін және 3 мм артық емес > 500 мм бұйымдар үшін.

4.2.4 Көлемді орындау кезінде Мемлекеттік Елтаңба алтын және көгілдір түске боялады. «Шаңырақ» ішіндегі дөңес бөліктегі сәулелер арасындағы және «Кереге» арасындағы кеңістік көгілдір түспен боялады, Елтаңбаның қалған бөліктері – алтын түспен боялады, «QAZAQSTAN» жазу астындағы фон түсі алтынның күңгірт түсімен боялады.

4.2.4.1 Лак-бояу жабынының көгілдір түсі CIELab түстілік үлгісі стандартының SCI режимінде (жылтыр мен текстура әсері қосылған) (61,71* -35,49*-15,6) координаттарына және SCE режимінде (жылтыр мен текстура әсері алынып тасталған) (60,43* -36,94* -15,89) түстің координаттарына сәйкес келуге тиіс.

Алтын түс SCI режимінде (жылтыр мен текстура әсері қосылған) CIELab түстілік үлгісі стандартының (80,22*1,77*35,9) түс координаттарына сәйкес келуге тиіс.

Алтынның күңгірт түсі (57*12,16*20,81) түс координаттарына сәйкес келуге тиіс.

Бояу түсі шағылыстыратын қабілеті бар (жылтыр) барлық беті бойынша, бұлдыр және күңгірт бөліктерсіз, бірыңғай рең болуға тиіс.

Түс шақтамасының түстілік ауқымы 3 бірліктен 14,6 бірлікке дейін ΔE шегінде болуға тиіс.

4.2.4.2 Жабынға мынадай талаптар қойылады: тозуға төзімді және ылғалға төзімді болуға тиіс; жабынның шағылысу мүмкіндігі жылтыр болуға тиіс.

4.2.5 Бұйымның көрсетілген типтік өлшемінен пропорционалдық көбею/азаю өлшемдерінің ауытқуы таңбалауды ± 2% шегінде болуы мүмкін.

Мемлекеттік Елтаңбаның эталон үлгісі бұйымы элементтерінің бақыланатын сызықтық өлшемдері және олардың арасындағы арақашықтық Д қосымшасында көрсетілген (CD-дискіде).

Сызықтық өлшемдердің мынадай ауытқуларына рұқсат етіледі:

- 1 мм-ден 10 мм дейін – 10%;
- 10 мм-ден 50 мм дейін – 3%;
- 50 мм-ден 250 мм дейін – 2%;
- 250 мм-ден 500 мм дейін – 1%;
- 500 мм-ден және жоғары – 0,5%.

Дөңгелектілік, остілік, симметриялық шақтамалары, осьтердің қимасы, диаметрлі өрнектегі позициялық шақтамалар өлшемдерге арналған шақтамалардан аспауға тиіс.

4.2.6 Тік жазықтардың құйма көлбеулері, бірақ жоғарғы немесе төменгі жазық шекарасына қатысты $1,5^\circ$ артық емес рұқсат етіледі.

4.3 Мемлекеттік Елтаңбаның графикалық орындалуына қойылатын техникалық талаптар

4.3.1 Мемлекеттік Елтаңбаның графикалық бейнесі кез келген технологиялық тәсілмен орындалуы мүмкін: типографиялық, басу, штамптау, ою, жұқалтырмен бедерлеу арқылы, компьютерлік графика көмегімен немесе оның өлшеміне тәуелсіз қамтамасыз ететін басқа тәсілмен, Мемлекеттік Елтаңбаның қызмет ету мерзімі ішінде айқын және анық бейнесі.

Ескертпе – «QAZAQSTAN» деген жазуды көлемді орындау үшін қолданылатын қаріппен орындауға рұқсат етіледі.

4.3.2 Мемлекеттік Елтаңбаның графикалық орындауында бейнелер қолданылады: Мемлекеттік Елтаңбаның бір түстілік – контурлық сызықтардан (абрис), ақ-қара, екі түсті, контурлық сызықтары бар екі түсті және толық түстілік бейнесі (Ж қосымшасын қараңыз –CD-дискіде). Мемлекеттік Елтаңба бейнесінің өлшемдері белгіленбеген және Мемлекеттік Елтаңбаның әр нақты бейнесін дайындау мақсатына қарай түрленуі мүмкін. Мемлекеттік Елтаңбаның 100 мм кем диаметрлі бейнесін қолданған жағдайда Мемлекеттік Елтаңбаның оңайлатылған нұсқасын қолдануға жол беріледі (3 қосымшасын қараңыз –CD-дискіде).

4.3.2.1 Мемлекеттік Елтаңбаның бір түсті контурлық сызықтарымен орындалған бейнесі бір түсті болып табылады. Контурлық сызықтар түсі қара не болмаса алтын реңді болуы мүмкін (Ж қосымшасын қараңыз –CD-дискіде). Осы сызықтармен шектелген кеңістік түспен толтырылмауға тиіс және Мемлекеттік Елтаңба бейнесі орналастырылған қағаз не болмаса басқа тасушы түсі сақталуға тиіс. Мемлекеттік Елтаңбаның көлемдік (рельефтік, горельефтік, барельефтік, ойылған) бейнесін, сондай-ақ металда (бедер салу,

ҚР СТ 989-2014

металлография, ерітіндімен өңдеу және басқа әдіспен) бейнені дайындау кезінде ол дайындалған материалдың түсіне сәйкес келетін бейне бір түсті болып саналады.

4.3.2.2 Түс түрлерінің үйлесімділігінің белгіленген стандартына сәйкес басу тәсілімен орындалған бейне түрлі түсті болып табылады – көгілдір түс (4.3.3 қараңыз), алтын түс (4.3.3 қараңыз), элементтер контурларының абрисі – қара түс.

4.3.2.3 Мемлекеттік Елтаңбаның толық түсті бейнесі үш өлшемді модельдің бекітілген визуализациясы болып табылады (Ж.4 қосымшасын қараңыз –CD-дискіде).

4.3.3 Мемлекеттік Елтаңбаның түстілік (екі түсті) кескінін [3] сәйкес бланкілерде суреттеу кезінде (Ж.2 қосымшасын қараңыз – CD-дискіде) Мемлекеттік Елтаңбаның және оның рәміздері элементтерінің түстері сәйкес келуге тиіс:

- күңгірт/жылтыр қағазда және электронды орындауда: Мемлекеттік Елтаңбаның көгілдір түсі: Pantone 3125, RGB (R:0G:172 B:196), #00ACC4; Lab түстілік үлгісі стандартының SCI режимінде (жалтыр және тексутарынң әсері қосылған) түстілік координаттарымен (64,96*-35,88*-20,09) және SCE (жалтыр мен текстура әсері алынып тасталған) режимінде түстілік (64,72*-35,77*-20,77) координаттарымен.

- күңгірт/жылтыр қағазға және алтын түстің электронды орындауында: Pantone 109, RGB (R-255, G-199, B-2); #FFC702, Lab түстілік үлгісі стандартында SCI режимінде (жалтырдың және текстураның әсері) түс координаттарымен (78,81*16,10*78,47) және SCE режимінде (жалтыр және текстура әсері алынып тасталған) (81,26*16,18*78,93) түстілік координаттарымен.

4.3.4 Бейненің қанықтылығы және түстілік реңі біркелкі болуға тиіс. Көзбен шолып айқындалатындарға жол берілмейді: басып шығарылатын элементтердің шеттеріне бояуды езу, басылмаған және басып шығарылмаған, бейне элементтерін бұрмалау, сондай-ақ шайылатын және үгітілетін.

5 Мемлекеттік Елтаңбаны таңбалау және буып-түю

5.1 Таңбалау

5.1.1 Мемлекеттік елтаңбаны таңбалау «Буып-түюге, таңбалауға, затбелгі жапсыруға және оларды дұрыс түсіруге қойылатын талаптар» Қазақстан Республикасының техникалық регламенті талаптарына сәйкес келуге тиіс [5].

5.1.2 Мемлекеттік Елтаңбаның сырт жағына бұйымның реттік нөмірі мен дайындаушы кәсіпорынның атауы бар қорғаныш голограмма, сондай-ақ мыналарды көрсету арқылы тауарлық жазба белгі жапсырылады:

- дайындаушы кәсіпорынның атауы және оның тауарлық белгісі болған жағдайда;

- бұйым атауы;
- Мемлекеттік Елтаңбаның өлшемі;
- дайындау материалы;
- осы стандарттың белгіленуі;
- шығарған күні;
- кепілдік қызмет мерзімі;
- кәсіпорын мөрі.

5.1.3 Мемлекеттік Елтаңбаларға қолдану жөніндегі ұсыныстары және пайдалану шарттарын есепке ала отырып бұйымды қалпына келтіру және қызмет көрсету мүмкіндіктерін көрсету арқылы кепілдік міндеттері бар жадынама қоса берілуге тиіс. Пайдалану шарттарының белгіленуі ГОСТ 9.032-74 сәйкес, пайдалану шарттарының топтары ГОСТ 9.104-79 сәйкес көрсетіледі.

Пайдалану шарттары мәндері әртүрлі микроклиматтық аудандардың ашық ауасындағы қалыпты мәндерге және боялған беттерді орналастыру санаттарына негізделген климаттық факторлардың жиынтығының әсеріне жабынның төзімділігіне байланысты белгілінеді.

5.1.4 Мемлекеттік Елтаңбаға арналған әр орауышқа 5.1.2 сәйкес реквизиттерді көрсету арқылы орауыш жазбабелгісін, сондай-ақ Мемлекеттік Елтаңбалар санын орауышқа жапсырады.

Жазбабелгі типографиялық тәсілмен толтырылады. Жекелеген реквизиттерді штамппен қоюға жол беріледі.

5.1.5 Егер бұл мүмкін болып табылса, полиграфиялық өнімде осы стандартқа сілтеме көрсетіледі.

5.2 Буып-түю

5.2.1 Елтаңбалар пакеттерге немесе қораптарға буып-түйіледі. Алғашқы буып-түю тапсырыс берушімен (тұтынушымен), ал ол болмаған кезде дайындаушының қалауы бойынша келісіледі. Буып-түю өнім сапасының сақталуын қамтамасыз етуге тиіс.

5.2.2 Тапсырыс берушінің келісімі бойынша өнімді тасымалдау және сақтау кезінде сапаның сақталуын қамтамасыз ететін буып-түюдің басқа түрлеріне рұқсат етіледі.

6 Сынақ әдістері

6.1 Түсті көзбен шолып салыстыру ГОСТ 29319 бойынша жүргізіледі.

Сынақ калибрлеу жарығы бар жарық кабинада жүргізіледі (ГОСТ 7721 бойынша түстің бірнеше стандартты көздерін ұстау қажет: күндізгі жарық, қыздыру шамдары, люминесцентті шамдар). Бақылау Pantone түстілік

ҚР СТ 989-2014

анықтамасынан эталоны бар түс үлгісін салыстыру жолымен жүргізіледі – полиграфиялық өнім және көгілдір және алтын түс шама бірліктерінің үлгілері (CIE Lab түстілік үлгі стандарты) үшін – көлемді Мемлекеттік Елтаңба үшін. Бояу өзгерісін бағалауды ШСР-1 сұр шкаласы бойынша, бояу дәрежесін бағалау ШСР-2 сұр шкаласы бойынша өлшейді.

Нәтижелерді өрнектеу: түстегі айырмашылықты бағалауды бес ұпайлық шкаламен жүргізеді. Бояу дәрежесін және рең өзгерісін бағалау үшін 1-2 сәндеріне жол беріледі.

CIE Lab жүйенің халықаралық бірліктеріндегі түстілік айырмашылықтарының мәндері 1-кестеге сәйкес 1-ден 5 дейін (рең өзгерісін бағалауға арналған шкала, бояу дәрежесін бағалауға арналған шкала) бояу төзімділігінің ұпайларына сәйкес келетін сұр шкаланың қос үлгілеріне арналған.

1-кесте – Түстілік айырмашылықтар мәндері

Боя тұрақтылығының ұпайы	CIE Lab бірліктерінде ΔE түстілік айырмашылықтарының көрсеткіші	Шақтама мәні
5	0	$\pm 0,2$
(4-5)	0,8	$\pm 0,2$
4	1,7	$\pm 0,3$
(3-4)	2,5	$\pm 0,35$
3	3,4	$\pm 0,4$
(2-3)	4,8	$\pm 0,5$
2	6,8	$\pm 0,6$
(1-2)	9,6	$\pm 0,7$
1	13,6	$\pm 1,0$

Ескертпе – Жақшадағы деректер тек шкалалардың тоғыз ұпайлық жинағына жатады.

6.2 Түсті бағалаудың аспаптық әдісі.

6.2.1 Лакпен боялған бетті аспаптық бағалау әдісі түстілік координаттарды жүйелі есептеу немесе түстілік координаттарды және түстілік айырмашылықты өлшеу спектрофотометрдің көмегімен лак бояу үлдірдің спектрлі көрсетуін өлшеуге негізделген. Түсті анықтау үшін D/8 схемасы бойынша өлшеудің сфералық геометриясы бар құралды қолдану қажет – қадағалау үлгі бетіне нормалға қатысты 8° бұрышпен орындалады. Қадағалау бұрышы айна-катесіз суреттелген жарықты қадағалау нәтижелерінен алып тастау мүмкіндігі үшін нөлден ерекше қабылданады.

6.2.2 Полиграфиялық өнім түсін аспаптық бағалау әдісі МКО 1931 стандартты қадағалау шарттарын және D50 жарық көзін қолдану арқылы күңгірт қара төседе немесе күңгірт мөлдір емес ақ төседе

спектроколориметрмен (спектрофотометрмен) түстілік координаттарын спектрлі өлшеуге негізделген.

Тираждық парақ пен түс үлгісі арасындағы рұқсат етілген әртүрлі түс $\Delta E \leq 7,5$ сәйкес келуге тиіс;

Желпуіштегі араластырғыш Pantone үсі мен бедердегі түс арасындағы рұқсат етілген ауытқулар $\Delta E \leq 6,5$ сәйкес келуге тиіс;

Бояп тастау мен тираждық парақа арқылы тапсырыспен арнайы араластырылған араластырғыш Pantone рұқсат етілген ауытқулары $\Delta E \leq 5$ сәйкес келуге тиіс;

Түс және бедер үлгісіндегі жекелеген түстер арасындағы айырмашылықтардың колориметриялық көрсеткіштер жекелеген түстер арасындағы тираж ішіндегі әртүрлі реңділік $\Delta E \leq 7$ сәйкес келуге тиіс.

Қолданылатын қағаз типіне байланысты қабылдау түсі өзгереді, полиграфияда қолданылатын L^* , a^* , b^* түстілік координаттарының үш өлшемді жүйесіндегі түсті 2-кестеде көрсетілген түзетуді қолдану қажет.

2-кесте – Әртүрлі қағаз типтеріне арналған түзету

Қағаз типі	Сипаттама (түзету)			
	$L^{*a)}$	$a^{*a)}$	$b^{*a)}$	Масса, г/м ²
1. жылтыр ақ	2	0	1	115
2. жылтыр күңгірт ақ	2	0	1	115
3. LWC improved, жақсартылған сәл жылтыр	3	0	1	65
4. LWC standard, стандартты сәл жылтыр	3	0	1	65
5. офсеттік ақ	3	0	1	115
6. офсеттік сарғыш	3	0	1	115
7. SC paper, суперкаландрден өңделген	2	0	2	56
8. MFC paper, машиналық жылтыр	3	2	2	-
9. SNP paper, стандартты газеттік	3	0	2	-

6.2.3 Түсті өлшеу ҚР СТ 7724, ГОСТ Р 52662 бойынша L^* , a^* , b^* түстілік координаттардың үш өлшемді жүйесінде түстің нақты реңінің координаттарын анықтауға, түстілік айырмашылықтарды есептеу ГОСТ Р 52490 сәйкес жасалады.

Рұқсат етілетін абсолютті қателіктер шектері түс координаттарын Δ жұмыс өлшеу құралдары ҚР СТ 2.170-2009 сәйкес ескереді, $l^*a^*b^*$ қатысты $x^*y^*z^*$ мәндерін қолданады.

6.3 Сызықтық өлшемдерді анықтау.

ҚР СТ 989-2014

6.3.1 Бөлшектердің, бұйымдардың, құрастырылымдардың және технологиялық жабдықтардың беттерінің сызықтық және бұрыштық өлшемдерін, пішін ауытқуларын және өзара орналасуын өлшеуді орындау ГОСТ 26433.1-89 сәйкес орындалады.

Қабылдап бақылау кезінде 500 мм дейін сызықтық өлшемдерді өлшеудің рұқсат етілген қателіктері мен осы қателіктерді есепке ала отырып қабылдау шекараларын анықтау ережесі ГОСТ 8.051 белгіленген.

6.3.2 Полиграфиялық өнімді бақылау

Стандартты және бақыланатын бейне арасындағы өлшемдердегі ең жоғарғы ауытқуды бейне диагоналдарының ұзындығы пайыздарымен анықтау қажет. Бұл шама жоғарғы шеті мен жоғарғы сол бұрышы бойынша сәйкес келетін бейнені жылжыту кезінде жасалады. Содан кейін төменгі сол бұрышы бойынша өлшемдердегі ең жоғарғы айырмашылықты анықтайды және оны диагонал ұзындығының пайыздарымен өрнектейді. Рұқсат етілетін шама 2% -дан 5 % дейін.

6.3.3 Егер олар осы бейненің қандай да бір қатты көшірмелерімен салыстырылмаса, түрлі-түсті мониторларда бейнелерді бағалау, сондай-ақ бедерлерін салыстыру (сыртқы көрінісі, құрамы) және слайдтарды, фотографиялық және фотомеханикалық дақтар және/немесе басқа бейне нысаналарын салыстыру ISO 3664 сәйкес жүргізіледі.

6.4 Лак-бояу жабынының сыртқы түрін бағалау ГОСТ 9.407 сәйкес жүргізіледі. Ақаулардың болуы: боялған беттегі қоспа мөлшерінде ластануын, кратерлерін және көпішіктерді лупаның және 5 мм шаршы жағынан оған тормен түсірілген мөлдір материалдан жасалған тілімшенің көмегімен көзбен шолып анықтайды. Өлшемдерді 0,1 мм артық емес қателігі бар өлшеу аспабымен анықтайды. Бағалау кезінде шеттеріндегі және оларға жақын жатқан 10 мм арақашықтықтағы беттердегі жай-күйі ескерілмейді. Бұзылған жабынның ауданын көзбен шолып анықтауға жол беріледі.

6.5 Беттің толқындылығын және кедір-бұдырлығын өлшеу арнайы профилометрлердің және кедір-бұдырлығын өлшеуге арналған құралдардың көмегімен жүргізіледі. Яғни стилустың көмегімен (контактілік қармауыш әдісімен) және контактысыз оптикалық және лазерлік құралдардың көмегімен. Беттің толқындылығын бағалау үшін қолданылатын ең қарапайым құралды толқын өлшеуіш (микротопограф) деп атауға болады. Толқын өлшеуіш бөлшек бетінің жай-күйі туралы ақпаратты құрайтын пластикті ұштықты қолданады.

7 Дайындаушы кепілдіктері

7.1 Дайындаушы шығарылатын өнімді тасымалдау, сақтау және сапасын бақылау шарттарын сақтау кезінде осы стандарттың талаптарына Мемлекеттік Елтаңба сапасының сәйкестігіне кепілдік береді.

ҚР СТ 989-2014

Орынжай ішінде пайдаланудың кепілдік мерзімі – оны пайдалунағ енгізген күннен бастап үш жылдан кем емес. Бұйымды ашық ауада пайдалану кезінде пайдалану мерзімін өндіруші белгілейді.

7.2 Мемлекеттік Елтаңбаны ауыстыру және жою [8] сәйкес жүргізіледі.

ҚР СТ 989-2014

Библиография

- [1] Қазақстан Республикасының Конституциясы
- [2] «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздері туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 04.06. №258-III конституциялық заңы.
- [3] «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасын, Мемлекеттік Туын және Мемлекеттік Әнұранын орналастыру ережелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 2 қазандағы №873 қаулысы.
- [4] «Орауыштың қауіпсіздігі туралы» Кеден одағының техникалық регламенті
- [5] «Буып-түюге, таңбалауға, затбелгі жапсыруға және оларды дұрыс түсіруге қойылатын талаптар» Қазақстан Республикасының техникалық регламенті.
- [7] Lab, RGB түстік жүйелер.
- [8] Мемлекеттік стандарттарға сәйкес келмейтін Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туын, Мемлекеттік Елтаңбасын ауыстыру және жою ережесін бекіту туралы.
- [9] Pantone Formula Guide Solid Coated/Uncoated
- [10] «Қазақстан Елтаңбасы» - Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы элементтерінің сипаты мен тарихының әдістемелік құралы, авторы Мәлібеков Ж.М.

ӘОЖ 688.761.2:006

МСЖ 03.160

Түйін сөздер: Мемлекеттік Елтаңба, рәміз, техникалық талаптар, көлемді орындау, графикалық орындау, Lab жүйесі, сынақ әдістері

НАЦИОНАЛЬНЫЙ СТАНДАРТ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ГЕРБ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Технические условия

СТ РК 989-2014

Издание официальное

**Комитет технического регулирования и метрологии
Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан
(Госстандарт)**

Астана

Предисловие

1 ПОДГОТОВЛЕН И ВНЕСЕН Автором Государственного Герба Республики Казахстан - Малибековым Ж.М., РГП «Казахстанский институт стандартизации и сертификации», ТОО «Мекен.KZ», ТОО «АкБастауKZ» и рабочей группой утвержденной Приказом Председателя Комитета технического регулирования от 14 марта 2014 года №36-од.

2 УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ Приказом Председателя Комитета технического регулирования и метрологии Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан №158-од от 14 августа 2015 года.

3 В настоящем стандарте реализованы нормы Конституционного Закона Республики Казахстан «О государственных символах Республики Казахстан» от 04.06.2007 № 258-III, Закон Республики Казахстан «О техническом регулировании» от 9 ноября 2004 года N 603.

4 СРОК ПЕРВОЙ ПРОВЕРКИ	2021г.
ПЕРИОДИЧНОСТЬ ПРОВЕРКИ	5 лет

5 ВВЕДЕН ВЗАМЕН СТ РК 989-2008 «Государственный Герб Республики Казахстан. Формы, размеры и технические требования»

Действие национального стандарта СТ РК 989-2008 «Государственный Герб Республики Казахстан. Формы, размеры и технические требования» отменяется с 1 июля 2017 года.

6 ПЕРЕИЗДАНИЕ СТ РК 989-2014 «Государственный герб Республики Казахстан. Технические условия» с изменениями (ИУС №10-2018) и поправок (ИУС №12-2015, ИУС №6-2016, ИУС №1-2019).

7 К настоящему стандарту прилагается CD-диск с приложениями А – 3.

Информация об изменениях к настоящему стандарту публикуется в ежегодно издаваемом информационном указателе «Нормативные документы по стандартизации Республики Казахстан», а текст изменений - в ежемесячных информационных указателях «Национальные стандарты». В случае пересмотра (отмены) или замены настоящего стандарта соответствующая информация будет опубликована в информационном указателе «Национальные стандарты».

Настоящий стандарт не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Комитета технического регулирования и метрологии Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан

Содержание

1	Область применения	1
2	Нормативные ссылки	1
3	Термины и определения	2
4	Общие положения	3
4.1	Характеристики	3
4.2	Технические требования к изготовлению объемного Государственного Герба.	3
4.3	Технические требования к графическому исполнению Государственного Герба	5
5	Маркировка и упаковка изделий	7
5.1	Маркировка	7
5.2	Упаковка	7
6	Методы испытания	8
7	Гарантия изготовителя	11
	Библиография	12

Наименование: **Камила Жумаканова** ИИН: **980101450584**
Выдан документ РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии» Дата выдачи: 31.01.2023 № счета на оплату: 33453

IV

СТ РК 989-2014

НАЦИОНАЛЬНЫЙ СТАНДАРТ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ГЕРБ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН****Технические условия**

Дата введения 2016.01.01

1 Область применения

Настоящий стандарт устанавливает технические требования к изготовлению и методы испытания Государственного Герба Республики Казахстан (далее - Государственный Герб).

Применение Государственного Герба должно осуществляться в соответствии с Конституционным Законом Республики Казахстан «О государственных символах Республики Казахстан»[2].

Требования настоящего стандарта не распространяются на Государственные Гербы, изготовленные до введения в действия настоящего стандарта.

2 Нормативные ссылки

Для применения настоящего стандарта необходимы следующие ссылочные нормативные документы:

СТ РК 2.170-2009 Государственная система обеспечения единства измерений Республики Казахстан. Государственный эталон и государственная поверочная схема для средств измерений координат цвета и координат цветности.

СТ РК ISO 7724-1-2007 Материалы лакокрасочные. Колориметрия. Часть 1. Основные положения.

ГОСТ 8.051-81 Погрешности, допускаемые при измерении линейных размеров до 500 мм.

ГОСТ 9.032-74 Единая система защиты от коррозии и старения. Покрытия лакокрасочные. Группы, технические требования и обозначения.

ГОСТ 9.104-79 Покрытия лакокрасочные. Группы условий эксплуатации

ГОСТ 9.407-84 Единая система защиты от коррозии и старения. Покрытия лакокрасочные. Метод оценки внешнего вида.

ГОСТ 7721-89 Источники света для измерений цвета. Типы. Технические требования. Маркировка.

Издание официальное

СТ РК 989-2014

ГОСТ 26433.1-89 Правила выполнения измерений. Элементы заводского изготовления.

ГОСТ 28246-89 Материалы лакокрасочные. Термины и определения.

ГОСТ 29319-92 Материалы лакокрасочные. Метод визуального сравнения цвета.

ГОСТ Р 52662-2006 Материалы лакокрасочные. Колориметрия. Часть 2. Измерение цвета.

ГОСТ Р 52490-2005 Материалы лакокрасочные. Колориметрия. Часть 3. Расчет цветовых различий.

ISO 3664-2009 Условия просмотра – полиграфия и фотография.

Примечание – При пользовании настоящим стандартом целесообразно проверить действие ссылочных стандартов и классификаторов по ежегодно издаваемому информационному указателю «Нормативные документы по стандартизации» по состоянию на текущий год и соответствующим ежемесячно издаваемым информационным указателям, опубликованным в текущем году. Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящим стандартом следует руководствоваться замененным (измененным) документом. Если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку

3 Термины и определения

В настоящем стандарте применяются термины по ГОСТ 28246, также следующие термины с соответствующими определениями:

3.1 Объемное исполнение: Композиция, в основе которой лежит художественно-конструкторское решение (объемно-пространственная структура), определяющая внешний вид Государственного Герба.

3.2 Элементы при объемном исполнении: Части, элементы объемно-пространственной структуры, из которых состоит объемный Герб. Ограничиваются ближайшими по ширине, длине и/или краям окружности - вертикальными и/или наклонными поверхностями.

3.3 Плоскостное исполнение (графическое): Линейно-графическое исполнение элементов, определяющее внешний вид Государственного Герба.

3.4 Одноцветное исполнение: Изображение Государственного Герба, выполненное контурными линиями одного цвета. (Пространства, ограниченные данными линиями не должны заполняться цветом и должны сохранять цвет бумаги либо иного носителя, на которой помещено изображение Государственного Герба. Также одноцветным считается изображение Государственного Герба, соответствующие цвету материала, из которого оно изготовлено).

3.5 Цветное исполнение: Изображение, выполненное в соответствии с установленной стандартом расцветки.

3.6 Полноцветное/черно-белое исполнение: Изображение Государственного Герба, которое содержит элементы цветов, оттенков, а также переходы цвета в цвет или содержание оттенков, указывающих на объем.

3.7 Упрощенное исполнение: Изображение Государственного Герба, выполненное в одноцветном исполнении с изменением некоторых элементов построения, с учетом размера исполнения ($D < 100$ мм), способа изготовления и места применения Государственного Герба.

3.8 Барельеф: Вид скульптуры-рельеф, в котором выпуклое изображение, выступает над плоскостью фона.

3.9 Коэффициент пропорциональности: Неизменное отношение пропорциональных величин, показывает, сколько единиц одной величины приходится на единицу другой.

3.10. Параметризация: Использование параметров элементов модели и соотношений между этими параметрами.

4 Общие положения

4.1 Характеристики

Государственный Герб Республики Казахстан (см. приложение А) представляет собой изображение 41 элементов согласно приложению В.

Государственный Герб может быть выполнен в:

- объемном исполнении (см. приложение Г – Е – на CD-диске);
- плоскостном исполнении (графическом): графическое изображение может быть: одноцветным, цветными, полноцветным (см. приложение Ж – З – на CD-диске);
- сочетании объемного и плоскостного исполнения (барельеф).

Государственный Герб должен соответствовать требованиям настоящего стандарта и образцу-эталону [6] утвержденному в установленном порядке.

В Государственном Гербе присутствуют два цвета: золото и голубой цвет [1].

Примечание – описание элементов и история Государственного Герба Республики Казахстан в [10].

4.2 Технические требования к изготовлению объемного Государственного Герба

4.2.1 Объемное исполнение Государственного Герба должно соответствовать требованиям настоящего стандарта и образцу – эталону Государственного Герба [6]. Независимо от технологического способа изготовления Государственного Герба – цветное решение и

СТ РК 989-2014

пропорциональные соотношениям линейных размеров элементов его построения должно обеспечивать долговечные и прочностные свойства в течение всего срока службы изделия.

4.2.2 Государственный Герб должен быть изготовлен таким образом, чтобы все грани элементов были четкими. Недопустимы нарушения целостности элементов и симметрии.

Технология изготовления, применяемая при производстве, должна обеспечивать требуемые параметры воспроизводимой геометрии, в соответствии с пропорциональной зависимостью составных элементов Государственного Герба и его линейных размеров в зависимости от требуемого типоразмера (см. приложение Г и Д – на CD-диске).

4.2.3 Лакокрасочные покрытия поверхностей изделий должны соответствовать следующим требованиям:

Допускается наличие дефектов: сорность, кратеры и пузырьки в количестве включений на окрашиваемой поверхности, не превышающих: 2 шт./100 мм² для изделий $D < 250$ мм; 3 шт./900 мм² для изделий D от 250 мм до 500 мм; 4 шт./2500 мм² для изделий D более 500 мм. – размером не более 1 мм.

Допускается незначительная шагрень. Оценка шагреня производится профилографом-профилометром согласно ГОСТ 9.032-74 (Приложение 5).

Подтеки не допускаются.

Штрихи и риски — допускаются отдельные. Разнооттеночность допускается (в пределах установленного диапазона допуска 4.2.4.1). Волнистость не более 1мм - для изделий $D < 250$ мм; 2 мм - для изделий D от 250 мм до 500 мм и не более 3 мм - для изделий $D > 500$ мм.

4.2.4 При объемном исполнении, Государственный Герб окрашивается в золотой и голубой цвета. Пространство между лучами, на выпуклой части внутри «Шанырака» и между «Кереге» покрывается голубым цветом, остальные части Герба - покрываются цветом золота, цвет фона под надписью «QAZAQSTAN» покрывается затемненным цветом золота.

4.2.4.1 Голубой цвет лакокрасочного покрытия должен соответствовать координатам (61,71*-35,49*-15,6) в режиме SCI (включено влияние блеска и текстуры) стандарта цветовой модели CIE Lab и координат цвета (60,43*-36,94* -15,89) в режиме SCE (исключены влияние блеска и текстуры).

Цвет золота должен соответствовать координатам цвета (80.22*1,77*35,9) стандарта цветовой модели CIE Lab в режиме SCI (включено влияние блеска и текстуры).

Затемненный цвет золота должен соответствовать координатам цвета (57*12,16*20,81).

Цвета окраса должны быть единого оттенка по всей поверхности, с отражающей способностью (блеск) - без помутнений и затемненных частей.

Цветовой диапазон допуска цвета должен быть в пределах: ΔE 8 единиц.

4.2.4.2 К покрытию предъявляются следующие требования: должно обладать износостойкостью и влаг устойчивостью; отражающая способность покрытия должна обладать блеском.

4.2.5 Отклонения размеров пропорционального увеличения/уменьшения от указанного типоразмера изделия в маркировке возможны в пределах $\pm 2\%$.

Контролируемые линейные размеры элементов изделия эталонного образца Государственного Герба и расстояний между ними указаны в приложении Д (на CD-диске).

Допускаются следующие отклонения линейных размеров:

от 1 мм до 10 мм – 10%;

от 10 мм до 50 мм – 3%;

от 50 мм до 250 мм – 2%;

от 250 мм до 500 мм – 1%;

от 500 мм и свыше – 0,5%.

Допуски круглости, соосности, симметричности, пересечение осей, позиционные допуски в диаметральном выражении не должны превышать допусков на линейные размеры.

4.2.6 Допускаются литьевые уклоны вертикальных плоскостей но не более $1,5^\circ$ относительно верхней или нижней границы плоскости.

4.3 Технические требования к графическому исполнению Государственного Герба

4.3.1 Графическое изображение Государственного Герба может быть выполнено любым технологическим способом: типографским, печатанием, штамповкой, гравированием, тиснением фольгой, с помощью компьютерной графики или другим способом, обеспечивающим, независимо от его размеров, четкое и ясное изображение Государственного Герба в течение срока службы.

Примечание – надпись «QAZAQSTAN» допускается выполнять шрифтом, применяемым для объемного исполнения.

4.3.2 В графическом исполнении Государственного Герба применяются изображения: одноцветного - из контурных линий (абрис), черно-белого, двухцветного, двухцветного с контурными линиями и полноцветного изображения Государственного Герба (см. приложение Ж – на CD-диске).

Размеры изображения Государственного Герба не установлены и могут варьироваться в зависимости от цели изготовления каждого конкретного изображения Государственного Герба. В случаях использования изображения Государственного Герба диаметром менее 100 мм, допускается использование упрощенного варианта Государственного Герба (см. приложение З – на CD-диске).

СТ РК 989-2014

4.3.2.1 Одноцветным является изображение Государственного Герба, выполненное контурными линиями одного цвета. Цвет контурных линий может быть черным либо золотого оттенка (см. приложение Ж – на CD-диске).

Пространства, ограниченные данными линиями не должны заполняться цветом и должны сохранять цвет бумаги либо иного носителя, на которой помещено изображение Государственного Герба. При изготовлении объемных (рельефных, горельефных, барельефных, вырезных) изображений Государственного Герба, а также изображений на металле (методом чеканки, металлографии, травления и прочие) одноцветным считается изображение, соответствующие цвету материала, из которого оно изготовлено.

4.3.2.2 Цветным является изображение, выполненное способом печатания в соответствии с установленной стандартом расцветки – голубого цвета (см. 4.3.3), цвета золота (см. 4.3.3), абрис контуров элементов – черного цвета.

4.3.2.3 Полноцветным изображением Государственного Герба является утвержденная визуализация трехмерной модели (см. приложение Ж.4 – на CD-диске).

4.3.3 При воспроизведении цветного (двухцветного) изображения Государственного Герба (см. приложение Ж.2 – на CD-диске) на бланках в соответствии с [3], цвета Государственного Герба и элементов его символики, должны соответствовать:

- на матовой/глянцевой бумаге и электронном исполнении: голубой цвет Государственного Герба: Pantone 3125, RGB (R:0G:172 B:196), #00ACC4; с координатами цвета (64,96*-35,88*-20,09) в режиме SCI (включено влияние блеска и текстуры) стандарта цветовой модели Lab и координат цвета (64,72*-35,77*-20,77) в режиме SCE (исключены влияние блеска и текстуры).

- на матовой/глянцевой бумаге и электронном исполнении цвет золота: Pantone 109, RGB (R-255, G-199, B-2); #FFC702, с координатами цвета (78,81*16,10*78,47) в режиме SCI (включено влияние блеска и текстуры) стандарта цветовой модели Lab и координат цвета (81,26*16,18*78,93) в режиме SCE (исключены влияние блеска и текстуры).

4.3.4 Насыщенность и цветовой тон изображения должны быть равномерными. Не допускаются визуально различимые: выдавливание краски за края печатающих элементов, недопечатки и непропечатки, искажения элементов изображения, а также смывание и стирание.

5 Маркировка и упаковка Государственного Герба

5.1 Маркировка

5.1.1 Маркировка Государственного Герба должна соответствовать требованиям технического регламента Республики Казахстан «Требования к упаковке, маркировке, этикетированию и правильному их нанесению»[5].

5.1.2 На тыльной стороне Государственного Герба наносится защитная голограмма с порядковым номером изделия и наименованием предприятия-изготовителя, а также товарный ярлык с указанием:

- наименование предприятия-изготовителя и его товарного знака при наличии;
- наименование изделия;
- размера диаметра Государственного Герба;
- материала изготовления;
- обозначения настоящего стандарта;
- даты выпуска;
- гарантийный срок службы;
- печать предприятия.

5.1.3 К Государственным Гербам, должна прилагаться памятка с рекомендациями по использованию и гарантийными обязательствами с указанием возможности реставрации и обслуживания изделия с учетом условий эксплуатации. Обозначения условий эксплуатации указываются согласно ГОСТ 9.032-74, группы условий эксплуатации согласно ГОСТ 9.104-79.

Условия эксплуатации устанавливаются в зависимости от стойкости покрытий к воздействию совокупности климатических факторов, значения которых обусловлены нормальными значениями на открытом воздухе различных макроклиматических районов и категориями размещения окрашенных поверхностей.

5.1.4 На каждую упаковку для Государственного Герба прикрепляют упаковочный ярлык с указанием реквизитов согласно 5.1.2, а также количества Государственных Гербов в упаковке.

Ярлык заполняется типографским способом. Допускается, отдельные реквизиты наносить штампами.

5.1.5 На полиграфической продукции, если это является возможным, указывается ссылка на настоящий стандарт.

5.2 Упаковка

5.2.1 Упаковка Гербов может производиться в пакеты или коробки. Первичная упаковка согласовывается с заказчиком (потребителем), а при их

СТ РК 989-2014

отсутствии на усмотрение изготовителя. Упаковка должна обеспечивать сохранность качества продукции.

5.2.2 По согласованию с заказчиком допускаются другие виды упаковки, обеспечивающие сохранность качества при транспортировании и хранении продукции.

6 Методы испытания

6.1 Визуальное сравнение цвета проводится по ГОСТ 29319.

Испытания проводятся в световой кабине с калиброванным освещением (необходима поддержка нескольких стандартных источников цвета: дневной свет, лампы накаливания, люминесцентные лампы по ГОСТ 7721). Контроль производится путем сравнения образца цвета с эталоном из цветового справочника Pantone – для полиграфической продукции и образца единицы величины голубого и золотого цветов (стандарта цветовой модели CIE Lab) – для объемного Государственного Герба. Оценку изменения окраски измеряют по серой шкале ШСР-1, оценку степени закрашивания – по серой шкале ШСР-2.

Выражение результатов: оценку различий в цвете проводят по пяти бальной шкале. Допустимо значение 1-2 для оценки степени закрашивания и изменении окраски.

Значения цветовых различий в международных единицах системы CIE Lab для пар образцов серой шкалы, соответствующих баллам устойчивости окраски от 1 до 5 (шкала для оценки изменения окраски, шкала для оценки степени закрашивания) согласно таблице 1.

Таблица 1 – Значения цветовых различий

Баллы устойчивости окраски	Показатель цветового различия ΔE в единицах CIE Lab	Значение допуска
5	0	$\pm 0,2$
(4-5)	0,8	$\pm 0,2$
4	1,7	$\pm 0,3$
(3-4)	2,5	$\pm 0,35$
3	3,4	$\pm 0,4$
(2-3)	4,8	$\pm 0,5$
2	6,8	$\pm 0,6$
(1-2)	9,6	$\pm 0,7$
1	13,6	$\pm 1,0$

Примечание - Данные в скобках относятся только к девятибальному набору шкал.

6.2 Инструментальный метод оценки цвета

6.2.1 Инструментальный метод оценки цвета лакокрасочной поверхности основан на измерении спектрального отражения лакокрасочной пленки с помощью спектрофотометра с последующим расчетом координат цветности или измерения координат цветности и цветового различия. Для определения цвета необходимо использовать прибор со сферической геометрией измерения по схеме D/8 — наблюдение выполняется под углом 8° относительно нормали к поверхности образца. Угол наблюдения принят отличным от нуля для возможности исключения из результатов наблюдения зеркально отраженного света.

6.2.2 Инструментальный метод оценки цвета полиграфической продукции основан на спектральных измерениях координат цвета спектроколориметром (спектрофотометром) на матовой черной подложке или на матовой непрозрачной белой подложке с использованием стандартных условий наблюдения по МКО 1931 и источника света D50.

Допустимый разнотон между тиражным листом и образцом цвета, должен соответствовать $\Delta E \leq 7,5$;

Допустимые отклонения между цветом смесового Pantone на веере и цветом на оттиске должны соответствовать $\Delta E \leq 6,5$;

Допустимые отклонения смесового Pantone, замешанного специально под заказ с выкраской, и тиражным листом должны соответствовать $\Delta E \leq 5$;

Колориметрические показатели отличия между отдельными цветами на образце цвета и оттиске, разнооттеночность внутри тиража между отдельными цветами должна соответствовать: $\Delta E \leq 7$.

В зависимости от применяемого типа бумаги меняется цветовосприятие, цвет в трехмерной системе цветовых координат L^* , a^* , b^* , применяемый в полиграфии, необходимо использовать с поправкой указанной в таблице 2.

Таблица 2 – поправка для различных типов бумаги

Тип бумаги	Характеристика (поправки)			
	$L^{*a)}$	$a^{*a)}$	$b^{*a)}$	Масса, г/м ²
1. мелованная глянцевая белая	2	0	1	115
2. мелованная матовая белая	2	0	1	115
3. LWC improved, улучшенная легкомелованная	3	0	1	65
4. LWC standard, стандартная легкомелованная	3	0	1	65
5. белая офсетная	3	0	1	115
6. желтоватая офсетная	3	0	1	115
7. SC paper, суперкаландрированная	2	0	2	56
8. MFC paper, машинного мелования	3	2	2	-
9. SNP paper, стандартная газетная	3	0	2	-

СТ РК 989-2014

6.2.3 Измерение цвета заключается в определении координат конкретного оттенка цвета в трехмерной системе цветовых координат L^*, a^*, b^* по СТ РК 7724, ГОСТ Р 52662, расчет цветовых различий согласно ГОСТ Р 52490.

Пределы допускаемых абсолютных погрешностей Δ рабочих средств измерений координат цвета учитывать согласно СТ РК 2.170-2009, применительно $L^*a^*b^*$ использовать значения $x^*y^*z^*$.

6.3 Определение линейных размеров.

6.3.1 Выполнения измерений линейных и угловых размеров, отклонений формы и взаимного положения поверхностей деталей, изделий, конструкций и технологической оснастки выполняются согласно ГОСТ 26433.1-89.

Допускаемые погрешности измерения линейных размеров до 500 мм при приемочном контроле и правила определения приемочных границ с учетом этих погрешностей установлены ГОСТ 8.051.

6.3.2 Контроль полиграфической продукции.

Максимальное отклонение в размерах между стандартным изображением и контролируемым необходимо определять в процентах длины диагонали изображения. Эта величина получается при совмещении соответствующего изображения по верхнему краю и верхнему левому углу. Затем определяют максимальную разницу в размерах по нижнему правому углу и выражают его в процентах длины диагонали. Допустимое значение от 2 % до 5 %.

6.3.3 Оценка изображений на цветных мониторах, когда они не сравниваются с какими-либо твердыми копиями этих изображений, а так же сравнения оттисков (внешний вид, содержание) и сравнение слайдов, фотографических и фотомеханических отпечатков и/или других объектов изображений производится согласно ISO 3664.

6.4 Оценка внешнего вида лакокрасочного покрытия производится согласно ГОСТ 9.407. Наличие дефектов: сорность, кратеры и пузыри в количестве включений на окрашиваемой поверхности определяют визуально с помощью лупы и пластины из прозрачного материала с нанесенной на нее сеткой со стороной квадрата 5мм. Размеры определяют мерительным инструментом с погрешностью не более 0,1 мм. При оценке не учитывают состояние покрытий на краях и прилегающих к ним поверхностях на расстоянии 10 мм. Допускается площадь разрушенного покрытия определять визуально.

6.5 Измерения волнистости и шероховатости поверхности проводятся с помощью специальных профилометров и приборов для измерения шероховатости. То есть, с помощью стилуса (контактный щуповой метод) и с помощью бесконтактных оптических и лазерных приборов. Самым простым прибором, используемым для оценки волнистости поверхности, можно назвать волнометр (микротопограф). Волнометр использует

пластиковый наконечник, собирающий информацию о состоянии поверхности детали.

7 Гарантия изготовителя

7.1 Изготовитель гарантирует соответствие качества Государственных Гербов требованиям настоящего стандарта при соблюдении условий транспортирования, хранения и контроля за качеством выпускаемой продукции.

Гарантийный срок эксплуатации внутри помещения – не менее трех лет со дня ввода в эксплуатацию. При эксплуатации изделия на открытом воздухе срок эксплуатации устанавливается производителем.

7.2 Замены и уничтожения Государственного Гербов производятся в соответствии с [8].

Библиография

- [1] Конституция Республики Казахстан
- [2] Конституционный Закон Республики Казахстан «О Государственных символах Республики Казахстан» от 04.06.2007 № 258-III.
- [3] Постановление Правительства Республики Казахстан «О правилах размещения Государственного Герба, Государственного Флага и Государственного Гимна Республики Казахстан» от 2 октября 2007 года № 873.
- [4] Технический регламент Таможенного союза «О безопасности упаковки»
- [5] Технический регламент Республики Казахстан «Требования к упаковке, маркировке, этикетированию и правильному их нанесению».
- [6] Образец-эталон Государственного Герба.
- [7] Цветовые системы Lab, RGB.
- [8] Об утверждении Правил замены и уничтожения Государственного Флага, Государственного Герба Республики Казахстан, не соответствующих государственным стандартам.
- [9] Pantone Formula Guide Solid Coated/Uncoated
- [10] «Қазақстан Елтанбасы» - Методическое пособие описания элементов и история Государственного Герба Республики Казакстан, автор Малибеков Ж.М.

УДК 688.761.2:006

МКС 03.160

Ключевые слова: Государственный Герб, символика, технические требования, объемное исполнение, графическое исполнение, система Lab, методы испытания

ТҮЗЕТУ

МСЖ коды 03.160

ҚР СТ 989-2014 Қазақстан Республикасының мемлекеттік елтаңбасы. Техникалық шарттар

<i>Қай жерде (бөлімі, тармағы, тармақшасы, қосымшасы, кестесі, суреті)</i>	<i>Басылғаны</i>	<i>Болуға тиіс</i>
Алғысөз, бөлімі 2	Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитеті Төрағасының 2015 жылғы 14 тамыздағы №158-од бұйрығымен БЕКІТІЛІП ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ	Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитеті Төрағасының 2015 жылғы 14 тамыздағы №158-од бұйрығымен БЕКІТІЛІП ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ

(САС №12-2015)

ПОПРАВКА

Код МКС 03.160

СТ РК 989-2014 Государственный герб Республики Казахстан. Технические условия

<i>В каком месте (раздел, пункт, под- пункт, приложение, таблица, рисунок....)</i>	<i>Напечатано</i>	<i>Должно быть</i>
Предисловие, раздел 2	УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ Приказом Председателя Комитета технического регулирования и метрологии Министерства индустрии и новых технологий Республики Казахстан №158-од от 14 августа 2015 года	УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ Приказом Председателя Комитета технического регулирования и метрологии Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан № 158-од от 14 августа 2015 года

(ИУС №12-2015)

ТҮЗЕТУ

МСЖ коды 03.160

ҚР СТ 989-2014 «Қазақстан Республикасының мемлекеттік елтаңбасы. Техникалық шарттар»

<i>Қай жерде (бөлімі, тармағы, тармақшасы, қосымшасы, кестесі, суреті)</i>	<i>Басылғаны</i>	<i>Болуға тиіс</i>
1 Қолдану саласы (мемлекеттік тілде жариялау үшін ғана)	Осы стандарттың талаптары осы стандарт қолданысқа енгенге дейін дайындалған Мемлекеттік Елтаңбаға таралады.	Осы стандарттың талаптары осы стандарт қолданысқа енгенге дейін дайындалған Мемлекеттік Елтаңбаға таралмайды.
4.2.4.1 тармақшасы	Лак-бояу жабынының көгілдір түсі CIELab түстілік үлгісі стандартының SCI режимінде (жылтыр мен текстура әсері қосылған) (61,71*-35,49*15,6) координаттарына және SCE режимінде (жылтыр мен текстура әсері алынып тасталған) (60,43* -36,94* -15,89) түстің координаттарына сәйкес келуге тиіс.	Лак-бояу жабынының көгілдір түсі CIELab түстілік үлгісі стандартының SCI режимінде (жылтыр мен текстура әсері қосылған) (61,71*-35,49*-15,6) координаттарына және SCE режимінде (жылтыр мен текстура әсері алынып тасталған) (60,43* -36,94* -15,89) түстің координаттарына сәйкес келуге тиіс.
Д қосымшасы Д.10 «ҚАЗАҚСТАН» жазуы – «шаңырақ» осіне қатысты Мемлекеттік Елтаңба конусының бетіне «ҚАЗАҚСТАН» жазуының орналасуы «Қ», «А», «З», «С», «Т», «Н» әріптерінің ұзындығы	39,4	19,7
Д қосымшасы Д.10 «ҚАЗАҚСТАН» жазуы – «шаңырақ» осіне қатысты Мемлекеттік Елтаңба конусының бетіне «ҚАЗАҚСТАН» жазуының орналасуы	Ескертпе 1. «Қазақстан» жазуы фонының күрделі бөлшектері координаттық нүктелер әдісімен орындалады. Фон элементі D шеңбері, елтаңба үшін D=500 мм 10 мм артық емес қабылданған. 2. «Қазақстан» жазуы артында 2 мм тереңдікте ϕ 2 мм саңылауды 3 мм жүріспен орындайды. 13 дана жазу бағыты сызығының бойы және 51 саңылау жазу бағытына шоғырланған.	Ескертпе 1. «Қазақстан» жазуы фонының күрделі бөлшектері координаттық нүктелер әдісімен орындалады. Фон элементі D шеңбері, елтаңба үшін D=500 мм, 2,0 мм қабылданған. 2. «Қазақстан» жазуы артында 2 мм тереңдікте ϕ 2 мм саңылауды орындайды. 13 дана жазу бағыты сызығының бойы және 51 саңылау жазу бағытына шоғырланған.

Д.12 «Басқұр» - «шаңырақ» осіне қатысты Мемлекеттік Елтаңба конусы бетіне «басқұр» орналасуы	R107	R116
Д.18 «Буын элементтері көрінісі»- «шаңырақ» осіне қатысты орналасуы	Аксонметрия 103	Аксонметрия 83,4

(САС №6-2016)

ПОПРАВКА

Код МКС 03.160

СТ РК 989-2014 «Государственный герб Республики Казахстан. Технические условия»

<i>В каком месте (раздел, пункт, под- пункт, приложение, таблица, рисунок)</i>	<i>Напечатано</i>	<i>Должно быть</i>
1 Область применения (только для издания на государственном языке)	Осы стандарттың талаптары осы стандарт қолданысқа енгенге дейін дайындалған Мемлекеттік Елтаңбаға таралады.	Осы стандарттың талаптары осы стандарт қолданысқа енгенге дейін дайындалған Мемлекеттік Елтаңбаға таралмайды.
Подпункт 4.2.4.1	Голубой цвет лакокрасочного покрытия должен соответ- ствовать координатам (61,71*- 35,49*15,6) в режиме SCI (включено влияние блеска и текстуры) стандарта цветовой модели CIELab и координат цвета (60,43* -36,94* -15,89) в режиме SCE (исключены влияние блеска и текстуры).	Голубой цвет лакокрасоч- ного покрытия должен соответствовать координатам (61,71*-35,49*-15,6) в режиме SCI (включено влияние блеска и текстуры) стандарта цветовой модели CIELab и координат цвета (60,43* -36,94* -15,89) в режиме SCE (исключены влияние блеска и текстуры).
Приложение Д Д.10 Надпись «ҚАЗАҚСТАН» - расположение надписи «ҚАЗАҚСТАН» на поверхности конуса Государственного Герба относительно оси «шаңырақ» Длина букв «Қ», «А», «З», «С», «Т», «Н»	39,4	19,7
Приложение Д Д.10 Надпись «ҚАЗАҚСТАН» - расположение надписи «ҚАЗАҚСТАН» на поверхности конуса Государственного Герба относительно оси «шаңырақ»	Примечание 1. Сложные детали фона надписи «Казахстан» выпол- няется методом координатных точек, D окружности элемента фона, для герба D=500мм, принято не более 1,0 мм 2. Выполнить отверстия φ2 мм глубиной 2 мм за надписью «Қазақстан», с шагом 3 мм в количестве 13 шт вдоль линии направления надписи, и 51 отверстий	Примечание 1. Сложные детали фона надписи «Казахстан» выполняется методом координатных точек, D окружности элемента фона, для герба D=500мм, принято 2,0 мм. 2. Выполнить отверстия φ2 мм глубиной 2 мм за надписью «Қазақстан», в количестве 13 шт вдоль линии направления надписи,

	концентрично направления надписи	и 51 отверстий концентрично направления надписи
Д.12 «Басқұр» - расположение «басқұр» на поверхности конуса Государственного Герба относительно оси «шаңырақ»	R107	R116
Д.18 «Буын элементтері көрінісі»- расположение относительно оси «шаңырақ». Самая низкая точка	Аксонометрия 103	Аксонометрия 83,4

(ИУС №6-2016)

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ
СТАНДАРТЫНА БЕКІТІЛГЕН ӨЗГЕРТУ**

Белгілеулер	Өзг №	Бұйрық нөмірі мен күні	Енгізу мерзімі
ҚР СТ 989-2014 «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы. Техникалық шарттар»	№ 1	20.09.2018ж № 272-од	01.10. 2018ж

**ИЗМЕНЕНИЕ УТВЕРЖДЕННЫЕ К НАЦИОНАЛЬНОМУ
СТАНДАРТУ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

Обозначение	№ изм	Номер и дата приказа	Дата введения
СТ РК 989-2014 «Государственный Герб Республики Казахстан. Технические условия	№ 1	20.09.2018г. № 272-од	01.10. 2018г

(САС/ИУС № 10-2018)

ҚР СТ 989-2014 «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы. Техникалық шарттар» стандартына №1 өзгеріс.

Қазақстан Республикасының Инвестициялар және даму министрлігі
Техникалық реттеу және метрология комитеті Төрағасының 2018 жылғы 20
қыркүйектегі № 272-од бұйрығымен бекітіліп, қолданысқа енгізілді

Енгізілген күні 2018-11-01

4.1 тармақшасы (2 абзац) мыналармен толықтырылсын:

«Ескертпе – Қазақстан Республикасының мемлекеттік Елтаңбасы элементтерінің сипаты және тарихы [10]»

4.2.4.1 тармағы (5 абзац) жаңа редакцияда жазылсын:

**«Түс шақтамасының түстік ауқымы мынадай шекте болуға тиіс:
ΔE 8 бірліктер»**

Стандарттың барлық мәтіні бойынша және А - 3 қосымшаларындағы кириллицада жазылған «ҚАЗАҚСТАН» сөзі латын графикасында жазылған «QAZAQSTAN» сөзімен ауыстырылсын.

Д.10 қосымшасы «ҚАЗАҚСТАН» деген жазу - «Шаңырақ» осіне қатысты Мемлекеттік Елтаңба конусының бетіне «QAZAQSTAN» деген жазудың орналасуы, «QAZAQSTAN» деген жазуға ауыстырылсын және жаңа редакцияда жазылсын:

И қосымшасы – алынып тасталсын

«Библиография» тарауы мынадай сілтемемен толықтырылсын:

[10] «Қазақстан Елтаңбасы» - Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы элементтерінің сипаты мен тарихының әдістемелік құралы, авторы Мәлібеков Ж.М.

А қосымшасы
(міндетті)

Жалпы көрініс

**Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасының
негізгі сипаттамасы**

Мемлекеттік Елтаңбасы қазақ халқының тарихын, мәдениетін, гуманистік дәстүрлерін және руханилығын, жайдарлығын, бостандық сүйгіштігін және ақжүректілігін білдіреді.

Мемлекеттік Елтаңба Қазақстан Республикасында тұрып жатқан барлық ұлттар мен ұлыстардың жарқын болашағына бағытталған Қазақстан Республикасында тұратын барлық ұлттар мен халықтың бейбітшіл дәстүрлері мен ынтымақтастығын, олардың бірлігі мен тұтастығын бейнелейді.

Б қосымшасы
(міндетті)

**Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасының 500 мм
эталон үлгісінің сипаты**

Б.1 Қазақстан Республикасы Мемлекеттік Елтаңбасы бейнесінің негізі үшін қазақ киіз үйінің символдық бейнесі қабылданды.

Б.2 Мемлекеттік Елтаңба негізі қиық конус пішіні бар. Киіз үй құрылымы негізгі төмендегі элементтерден тұрады: «Шаңырақ»- киіз үйдің біріктіретін бөлігі, «Кереге»- киіз үйдің салмақ түсетін қоршайтын бөлігі, «Босаға»- табалдырық. Елтаңбаның жоғарғы бөлігінде, қима конустың бүйірлік бетінде «бес бұрышты жұлдыз» орналасқан.

Б.3 «Шаңырақ» - Мемлекеттік Елтаңбаның орталық осіне қатысты ығысуымен киіз үйдің орталық бөлігіне орналасқан.

Б.4 «Кереге» - «шаңырақ» негізіне симметриялық орналасқан.

Б.5 «Уық» - «Шаңырақтың» орталық бөлігінен күн сәулесі түрінде «желбау» элементімен орналас отырып, екеуінің бірінде бейнеленбеген олардың арасында 5° бұрышы бар саны 72 дана «уық» тарайды.

Б.6 «Босаға» - бұл киіз үйдің алдыңғы шығу бөлігі. Мемлекеттік Елтаңбада шығыңқы элементтері бар төменгі бөлікке орналасқан.

Б.7 «QAZAQSTAN» сөзі «босаға» орталық бөлігінде орналасқан.

Б.8 «Тұлпарлар» (Аңыздағы қанатты тұлпарлар) - «шаңырақ» элементінің екі жағынан симметриялы орналасқан.

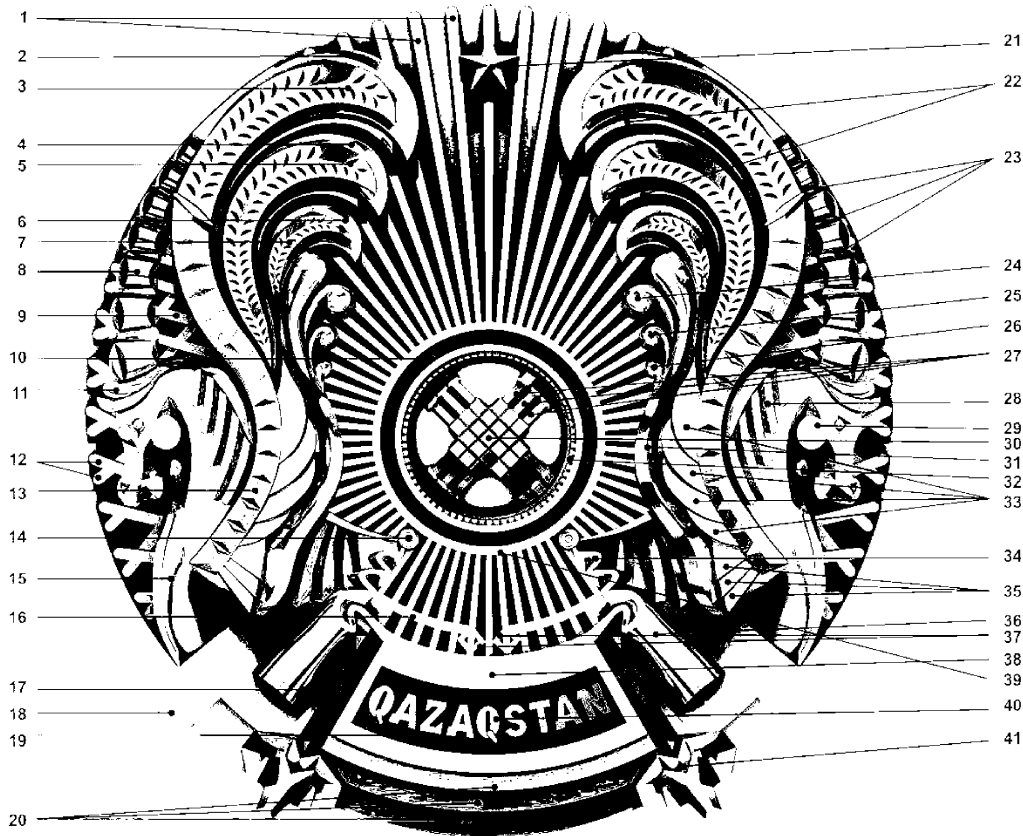
Б.9 «Арқар мүйізі» - «Qazaqstan» сөзінің екі жағынан композициялық орналасқан.

Б.10 Мемлекеттік Елтаңбаның «Үлкен буын», «Үлкен масақ», «Ортаншы буын», «Ортаншы масақ», «Кіші буын», «Кіші масақ» элементтері «Тұлпарлар» (Аңыздағы қанатты тұлпарлар) элементтер тұтас композицияны құрайды.

Б.11 «Желбау», «Желбаудың шашағы», «шаңырақ» элементіне «Желбаудың сақинасы» арқылы жанасады.

В қосымшасы
(міндетті)

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасының құрамдас элементтерінің атауы көрсетілген жалпы түрдегі сызба

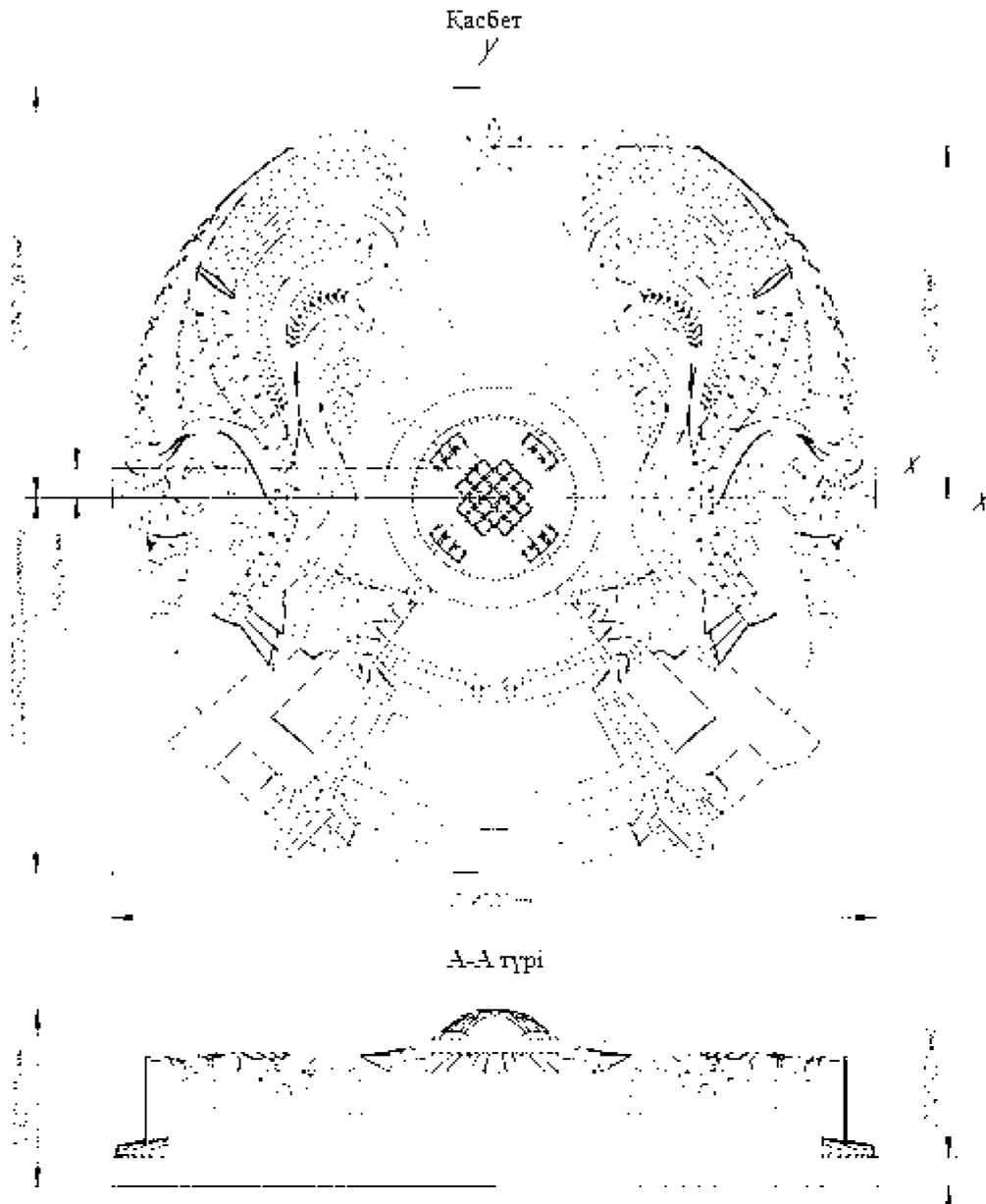

Экспликация

1 – Уықтар	15 – Аттың төсі	29 – Аттың басы
2 – Үлкен буын	16 – Басқұр	30 – Шаңырақ тыңтөбесі
3 – Үлкен масақ	17 – Босаға жақтауы	31 – Жота
4 – Органшы буын	18 – Тұяқ белгісі	32 – Уықтың қаламұшы
5 – Органшы масақ	19 – Бедерлі фон	33 – Белестер белгісі
6 – Кіші буын	20 – Сатылы асулар	34 – Желбау
7 – Кіші масақ	21 – Бес бұрышты жұлдыз	35 – Желбезектер
8 – Тұлпардың мүйізі	22 – Кірме буындар	36 – Желбаудың шашағы
9 – Кереге	23 – Мүйіздің сақинасы	37 – Таразы басы
10 – Шаңырақ	24 – Үлкен қауырсын	38 – Киізүйдің маңдайшасы
11 – Тұлпардың айдары	25 – Органшы қауырсын	39 – Шаңырақтың тоғын белгісі
12 – Кереге басы	26 – Кіші қауырсын	40 – «Qazaqstan» жазуы
13 – Омыртқа белгісі	27 – Күлдіреуіштер	41 – Қошқар мүйіз өрнегі
14 – Желбаудың сақинасы	28 – Тұлпардың жалы	

Г қосымшасы
(міндетті)

**Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасының (D-500мм)
диаметріне қатысты элементтерінің пропорционал байланысы
бар сызбалар**

Д қосымшасы
(міндетті)

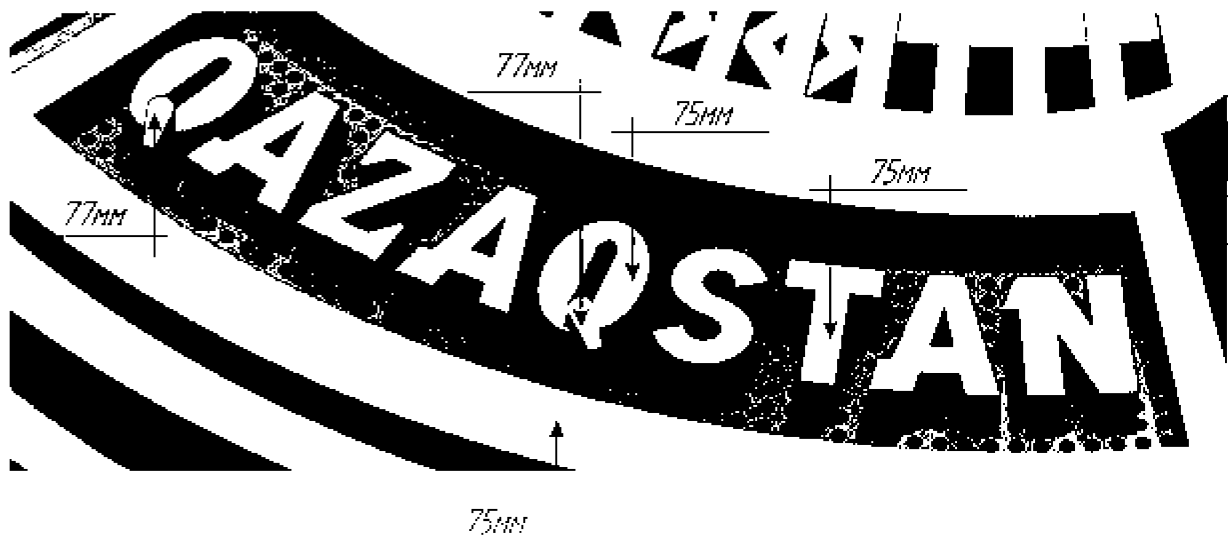
ҚР Мемлекеттік Елтаңбасын дайындау / алу технологиясына байланысты
«QAZAQSTAN» жазуын графикалық орындау
Жазуды жалпак түрде пайдалану

QAZAQSTAN

Диаметрі 50 мм кем Мемлекеттік Елтаңба
бейнесін пайдалану кезінде

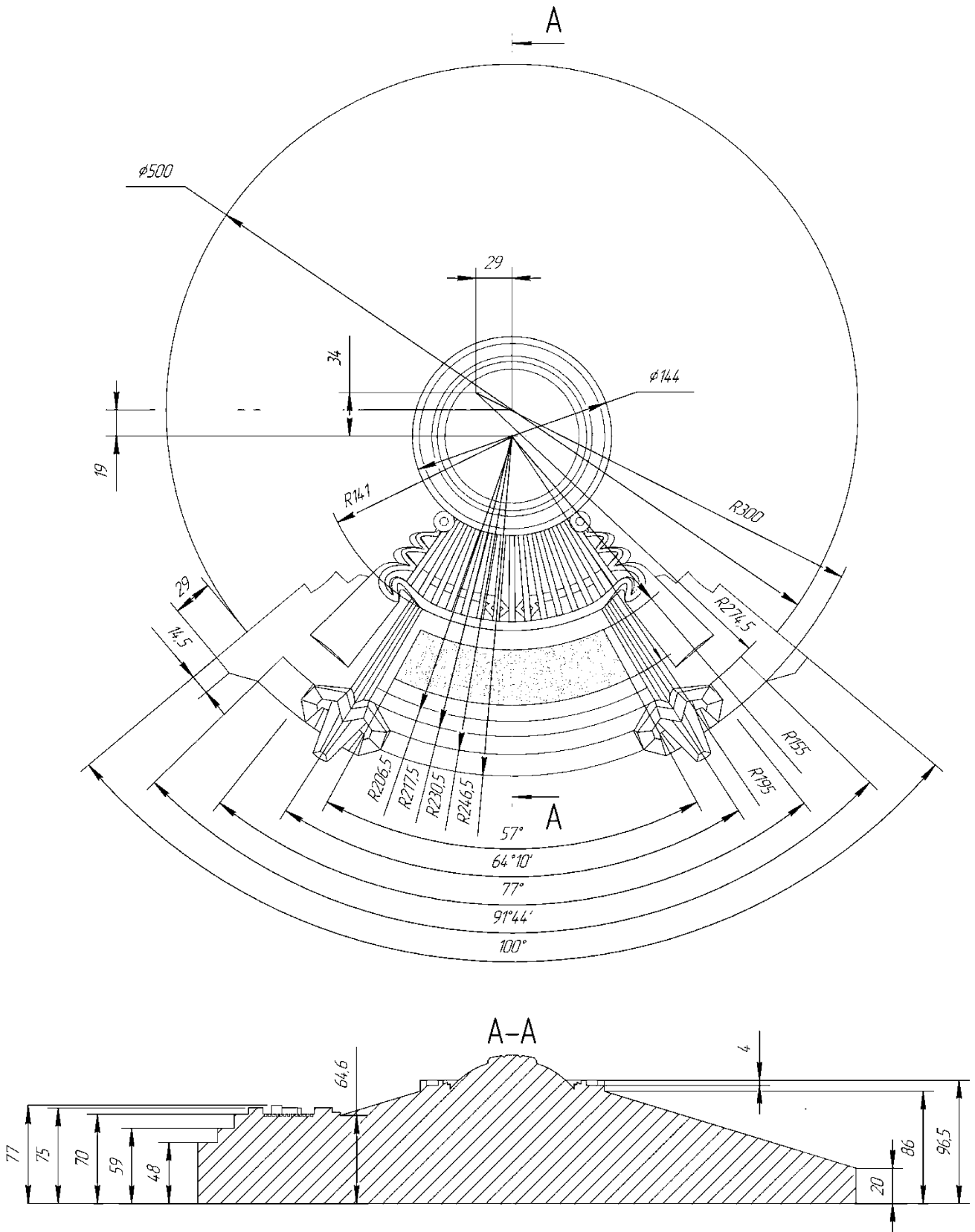
QAZAQSTAN

Көлемді түрдегі жазуларды орындау, биіктік белгілері

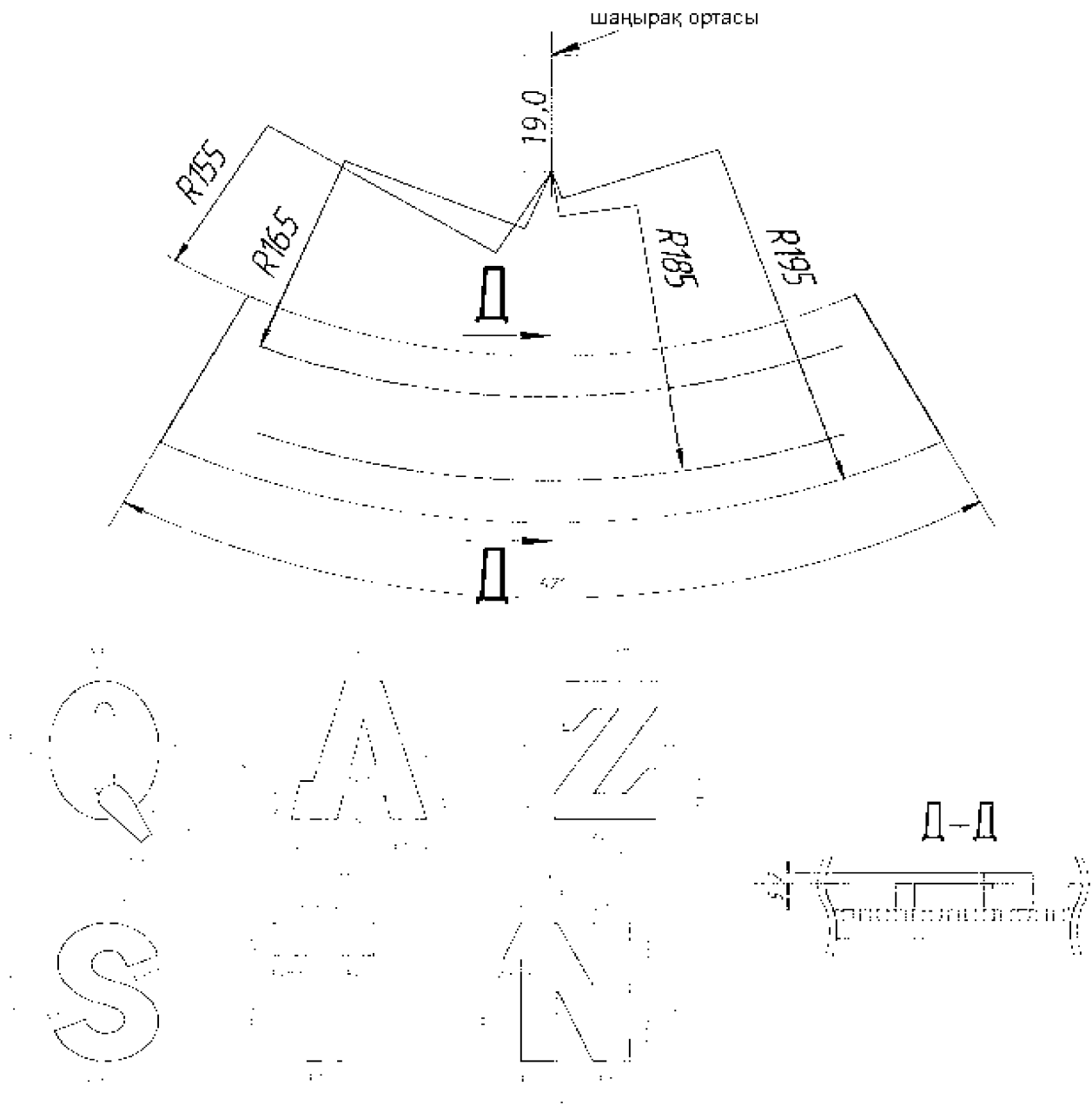

Д.7 Негізгі элементтердің атауы бар «Босаға» сегментінің жалпы түрі

Д. 8 - Биік белгілері көрсетілген «Босаға» сегментінің негізгі элементтерінің орналасуы

Д.10 «QAZAQSTAN» жазуы – «шаңырақ» осіне қатысты Мемлекеттік Елтаңба конусының бетіне «QAZAQSTAN» жазуының орналасуы

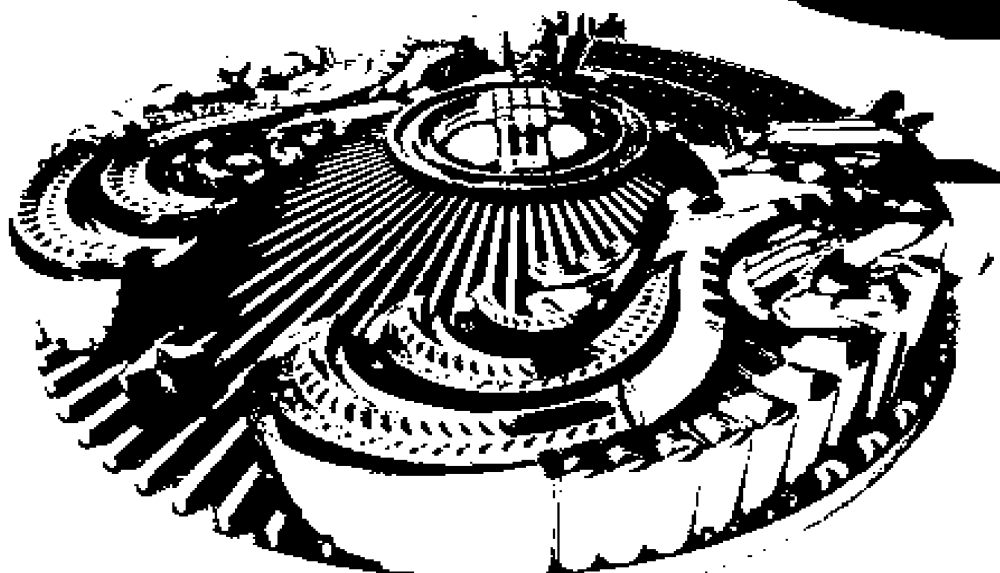
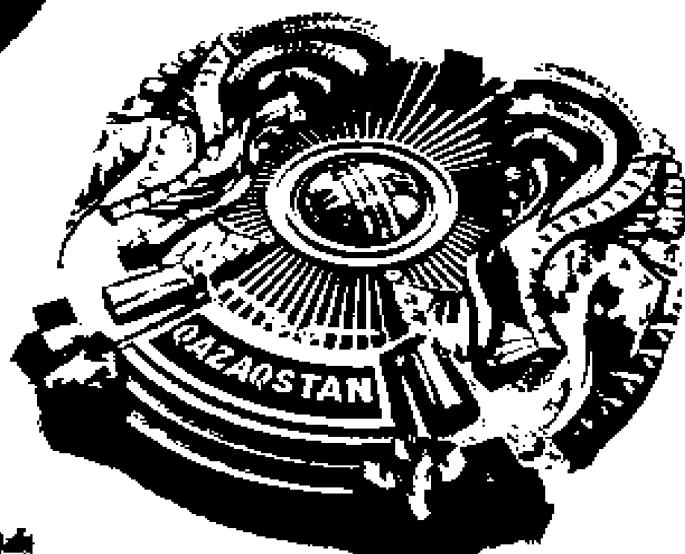
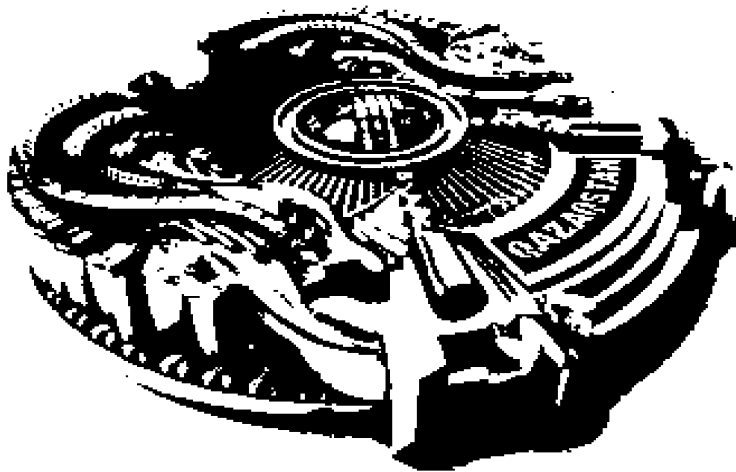

Ескертпе

1. "QAZAQSTAN" жазуы фонының күрделі бөлшектері координаттық нүктелер әдісімен орындалады. фон элементінің D шеңбері. елтаңба үшін D=500 мм 2.0 мм артық емес қабылданған.
2. "QAZAQSTAN" жазуы артында 2 мм тереңдікте $\varnothing 2$ мм санылауды 3 мм жүріспен, жазу бағыты бойына 13 дана және жазба бағытына шоғырланған 31 санылау орындайды

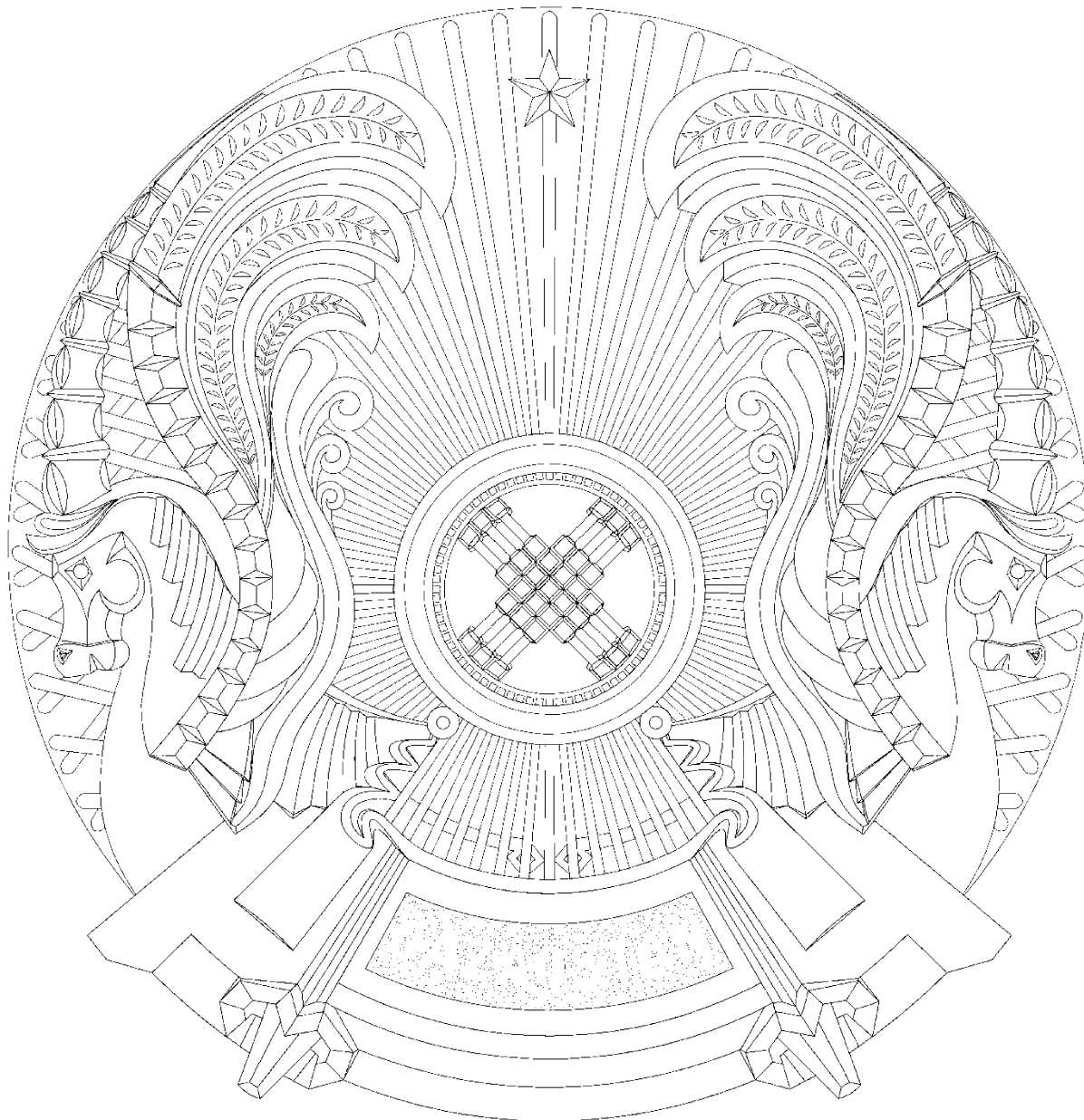
Е қосымшасы
(міндетті)

**Қазақстан Республикасы Мемлекеттік Елтаңбасының көлемді үлгілерін
әртүрлі проекцияларда визуализациялау**

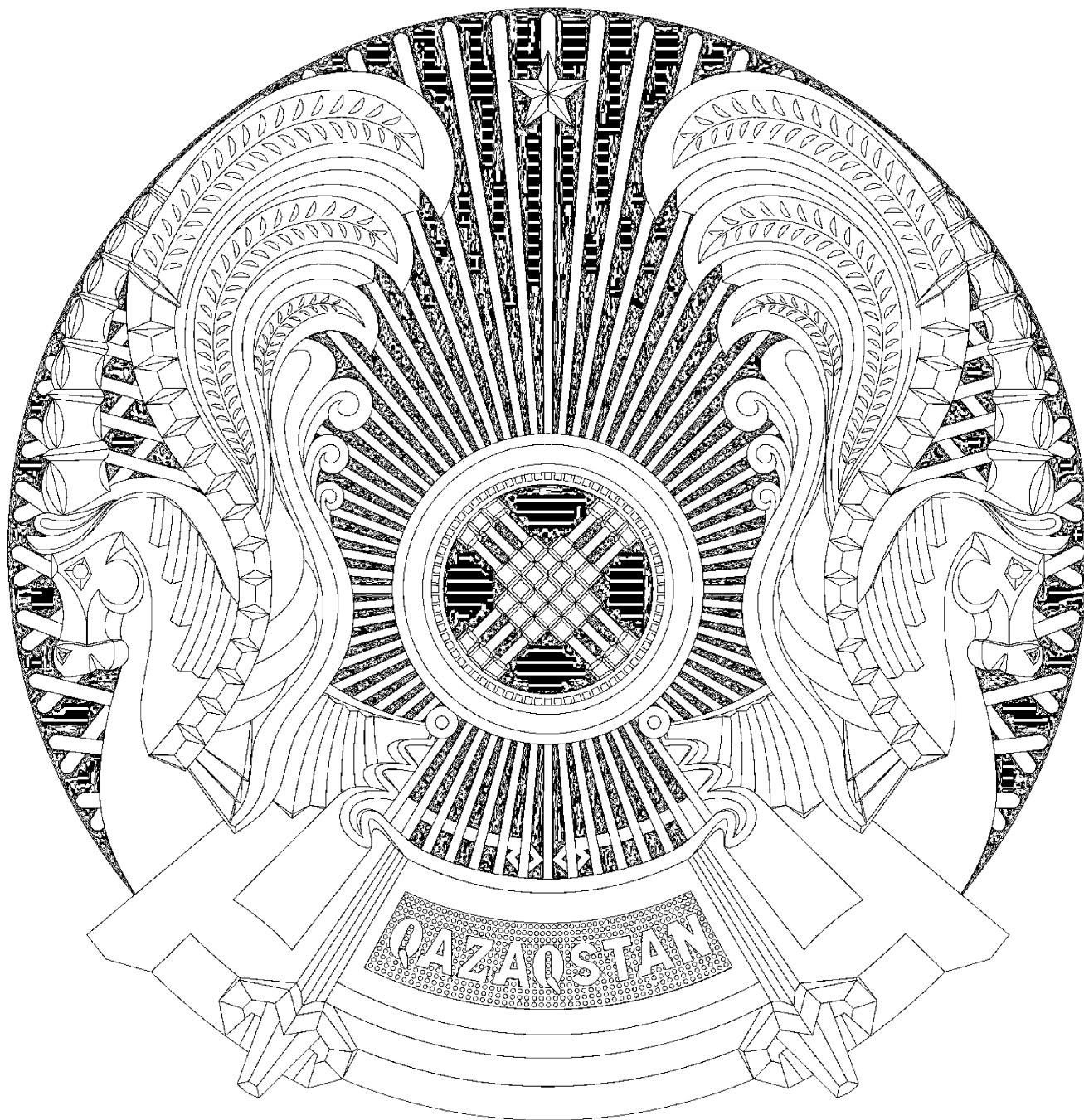

Ж қосымшасы
(міндетті)

**Графикалық орындау үшін Қазақстан Республикасы Мемлекеттік
Елтаңбасының бейнесі**

Ж.1 суреті – Бір түстілік орындау (контурлық сызықтар)

Ж.2 суреті – Қара контурлық сызығы бар екі түстілік орындау

(белгіленген тәртіпте Мемлекеттік бланкілер үшін)

Ж.3 суреті – Сұр түсті градацияда орындау

Ж.4 суреті – Толық түсті орындау

3 қосымшасы
(міндетті)

Қазақстан Республикасы Мемлекеттік Елтаңбасының оңайлатылған орындаудағы бейнесі (өте көп қолданылатын диаметрлер үшін)

3.1 суреті – Диаметрі - 100 мм-ден 51 мм-ге дейін

3.2 суреті – Диаметрі - 50 мм-ден 31 мм-ге дейін

3.3 суреті – Диаметрі - 30 мм кем

ӘОЖ 688.761.2:006

МСЖ 03.160

Түйін сөздер: Мемлекеттік Елтаңба, «QAZAQSTAN» жазуы, рәміз, техникалық талаптар, графикалық орындау.

(ИУС № 10-2018)

**Изменение № 1 к СТ РК 989-2014
Государственный Герб Республики
Казахстан. Технические условия.**

Утверждено и введено в действие Приказом Председателя Комитета технического регулирования и метрологии Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан от 20 сентября 2018 года № 272-од.

Дата введения 01-11-2018

Подраздел 4.1 (2 абзац) дополнить следующим:

«Примечание - описание элементов и история Государственного Герба Республики Казакстан в [10]»

Пункт 4.2.4.1 (5 абзац) изложить в новой редакции:

«Цветовой диапазон допуска цвета должен быть в пределах: ΔE 8 единиц»

По всему тексту стандарта и в Приложениях А-З слово «ҚАЗАҚСТАН» на кириллице заменить на «QAZAQSTAN» на латинской графике.

Приложение Д.10 Надпись «ҚАЗАҚСТАН» – расположение надписи «QAZAQSTAN» на поверхности конуса Государственного Герба относительно оси «Шаңырақ» заменить на надпись «QAZAQSTAN» и изложить в новой редакции:

Приложение И - исключить

В разделе «Библиография» дополнить ссылку:

[10] «Қазақстан Елтанбасы» - Методическое пособие описания элементов и история Государственного Герба Республики Казакстан, автор Малибеков Ж.М.

Приложение А (обязательное)

Общий вид

Основная характеристика Государственного Герба Республики Казахстан

Государственный Герб символизирует историю, культуру, гуманистические традиции и духовность казахского народа, открытость, свободолюбие и доброжелательность.

Государственный Герб олицетворяет миролюбивые традиции и сплоченность всех наций и народностей, проживающих в Республике Казахстан, ориентированных на светлое будущее всех наций и этносов, живущих в Республике, их единство и целостность.

Приложение Б (обязательное)

Описание эталонного образца Государственного Герба Республики Казахстан 500 мм

Б.1 За основу изображения Государственного Герба Республики Казахстан принят символический образ казахской юрты.

Б.2 Основание Государственного Герба имеет форму усеченного конуса. Структура юрты состоит из основных нижеследующих элементов: «Шаңырақ» - венчающая часть юрты, «Кереге» - несущая ограждающая часть юрты, «Босаға» - порог. В верхней части герба, на боковой поверхности усеченного конуса расположена «пятиконечная звезда».

Б.3 «**Шаңырақ**» - расположен в центральной части юрты, со смещением относительно центральной оси Государственного Герба.

Б.4 «**Кереге**» - расположены симметрично на основании «шаңырақ».

Б.5 «**Уық**» - От центральной части «шаңырақ» в виде солнечных лучей исходят – «уық», в количестве 72 штук с углом между ними 5° , из которых два не изображены, располагаясь под элементом «желбау».

Б.6 «**Босаға**» - это передняя выходная часть юрты. На Государственном Гербе расположен в нижней части с выступающими элементами.

Б.7 Слово «**QAZAQSTAN**» - расположено в центральной части «босаға».

Б.8 «**Тұлпарлар**» (Мифические крылатые кони) - расположены симметрично с двух сторон от элемента «шаңырақ».

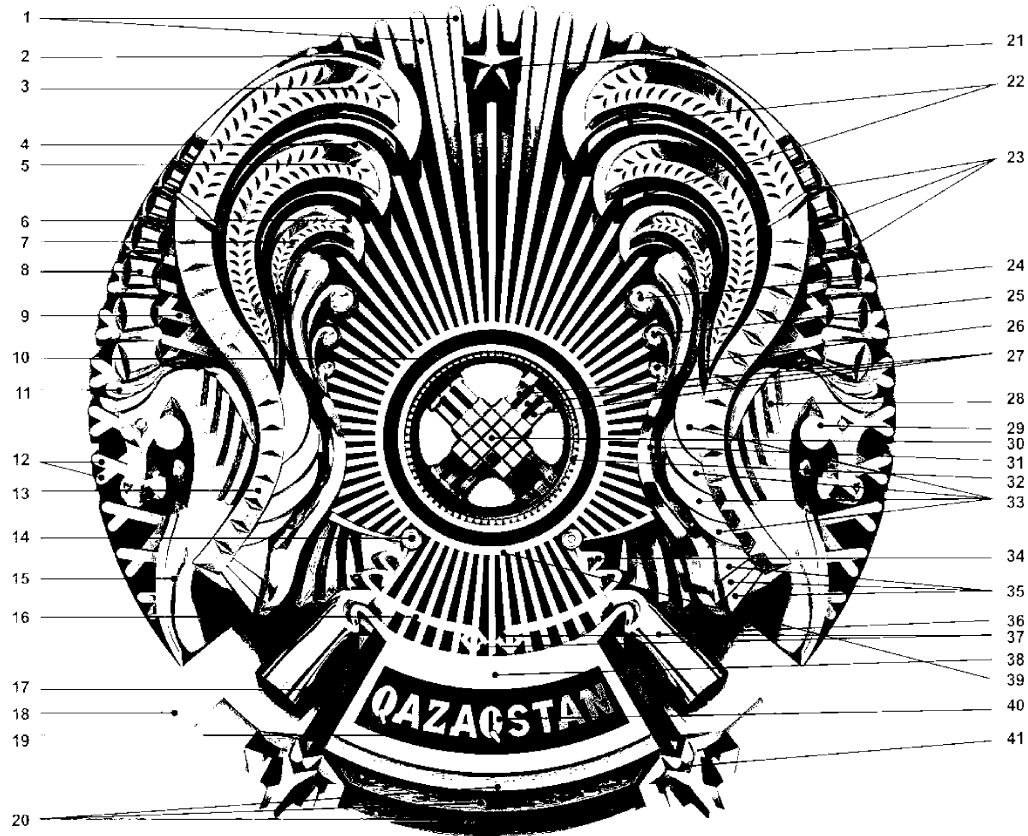
Б.9 «**Рога архара**» - расположены композиционно с двух сторон от слова «**Qazaqstan**».

Б.10 Элементы «**Үлкен буын**», «**Үлкен масақ**», «**Орғаншы буын**», «**Орғаншы масақ**», «**Кіші буын**», «**Кіші масақ**» Государственного Герба с элементом «**Тұлпарлар**» (Мифические крылатые кони) составляют единую композицию.

Б.11 «**Желбау**», «**Желбаудың шашағы**», примыкают к элементу «шаңырақ» через «**Желбаудың сақинасы**».

Приложение В
 (обязательное)

**Чертеж общего вида с наименованием составных элементов
 Государственного Герба Республики Казахстан**

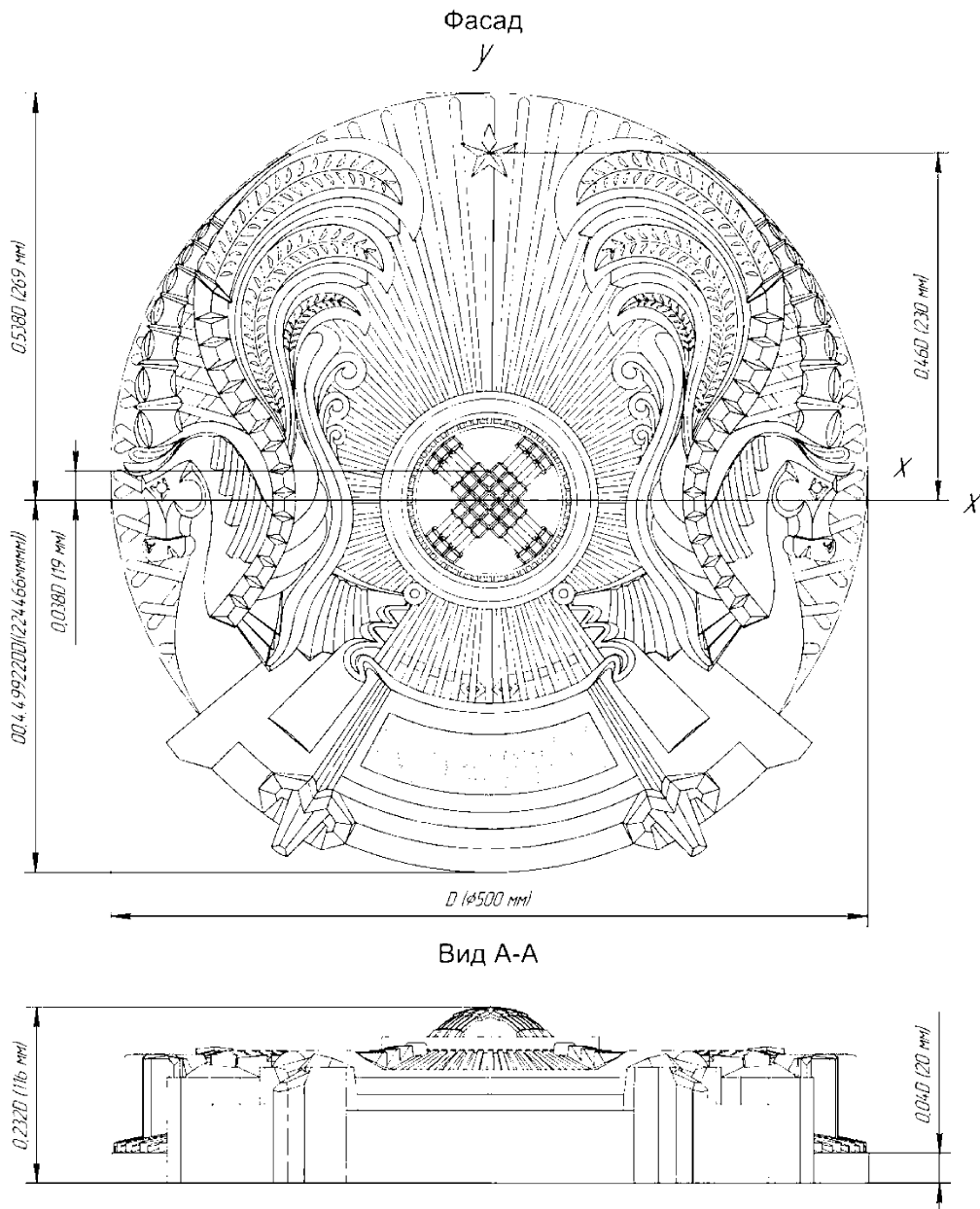

Экспликация

1 – Уықтар	15 – Аттың төсі	29 – Аттың басы
2 – Үлкен буын	16 – Басқұр	30 – Шаңырақ тыңтөбесі
3 – Үлкен масақ	17 – Босаға жақтауы	31 – Жота
4 – Органшы буын	18 – Тұяқ белгісі	32 – Уықтың қаламұшы
5 – Органшы масақ	19 – Бедерлі фон	33 – Белестер белгісі
6 – Кіші буын	20 – Сатылы асулар	34 – Желбау
7 – Кіші масақ	21 – Бес бұрышты жұлдыз	35 – Желбезектер
8 – Тұлпардың мүйізі	22 – Кірме буындар	36 – Желбаудың шашағы
9 – Кереге	23 – Мүйіздің сақинасы	37 – Таразы басы
10 – Шаңырақ	24 – Үлкен қауырсын	38 – Киізүйдің маңдайшасы
11 – Тұлпардың айдары	25 – Органшы қауырсын	39 – Шаңырақтың тоғын белгісі
12 – Кереге басы	26 – Кіші қауырсын	40 – «Qazaqstan» жазуы
13 – Омыртқа белгісі	27 – Күлдіреуіштер	41 – Қошқар мүйіз өрнегі
14 – Желбаудың сақинасы	28 – Тұлпардың жалы	

Приложение Г (обязательное)

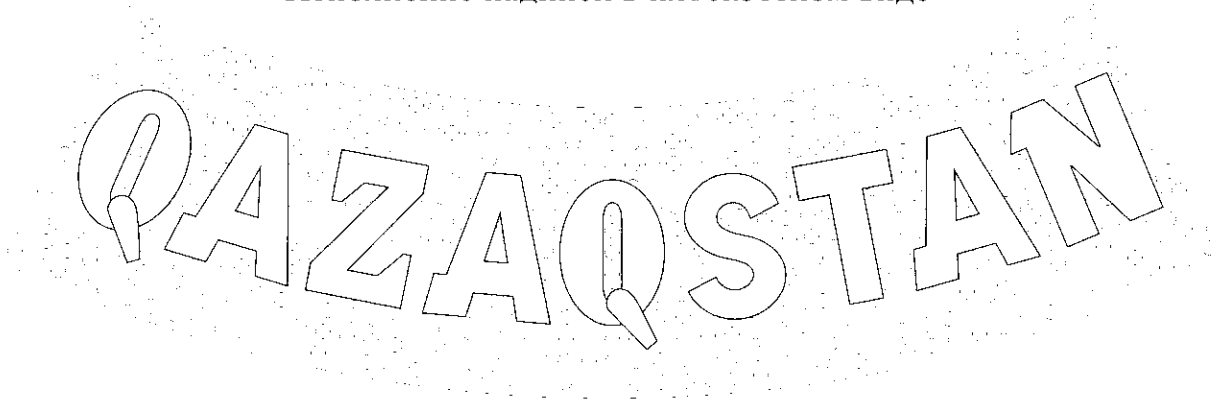
Основные размеры для построения и контроля объемного Государственного Герба Республики Казахстан с пропорциональной зависимостью элементов относительно диаметра (D-500мм)

Приложение Д
(обязательное)

Д.1 Графическое исполнение надписи «QAZAQSTAN» в зависимости от технологии изготовления / получения Государственного Герба РК

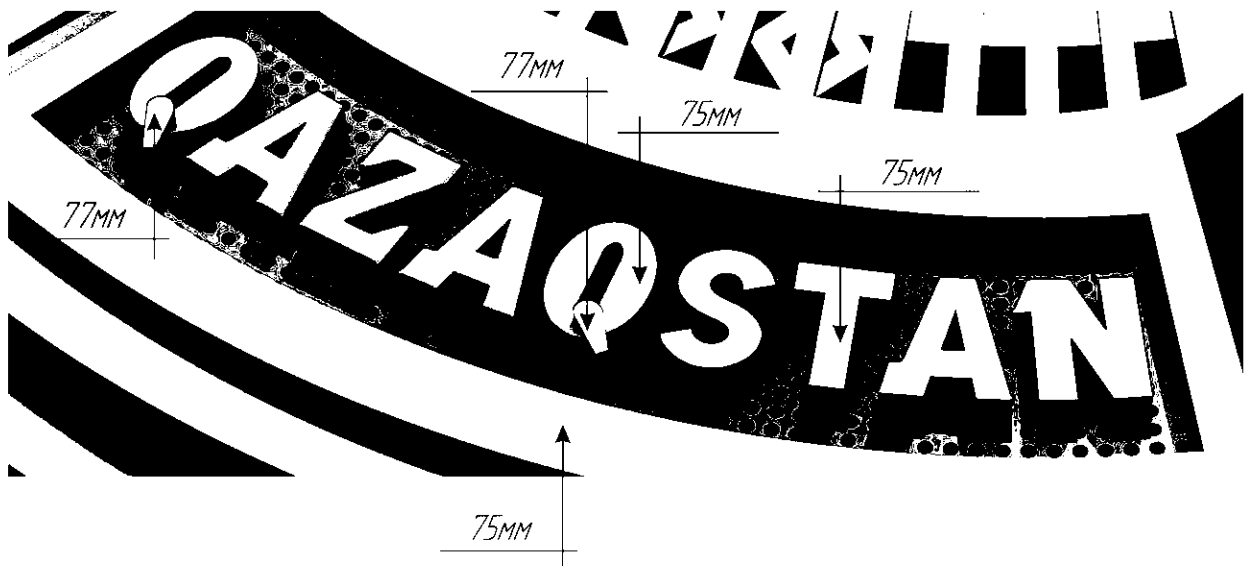
Исполнение надписи в плоскостном виде

При использовании изображения Государственного Герба в упрощенном исполнении, диаметром менее 100 мм

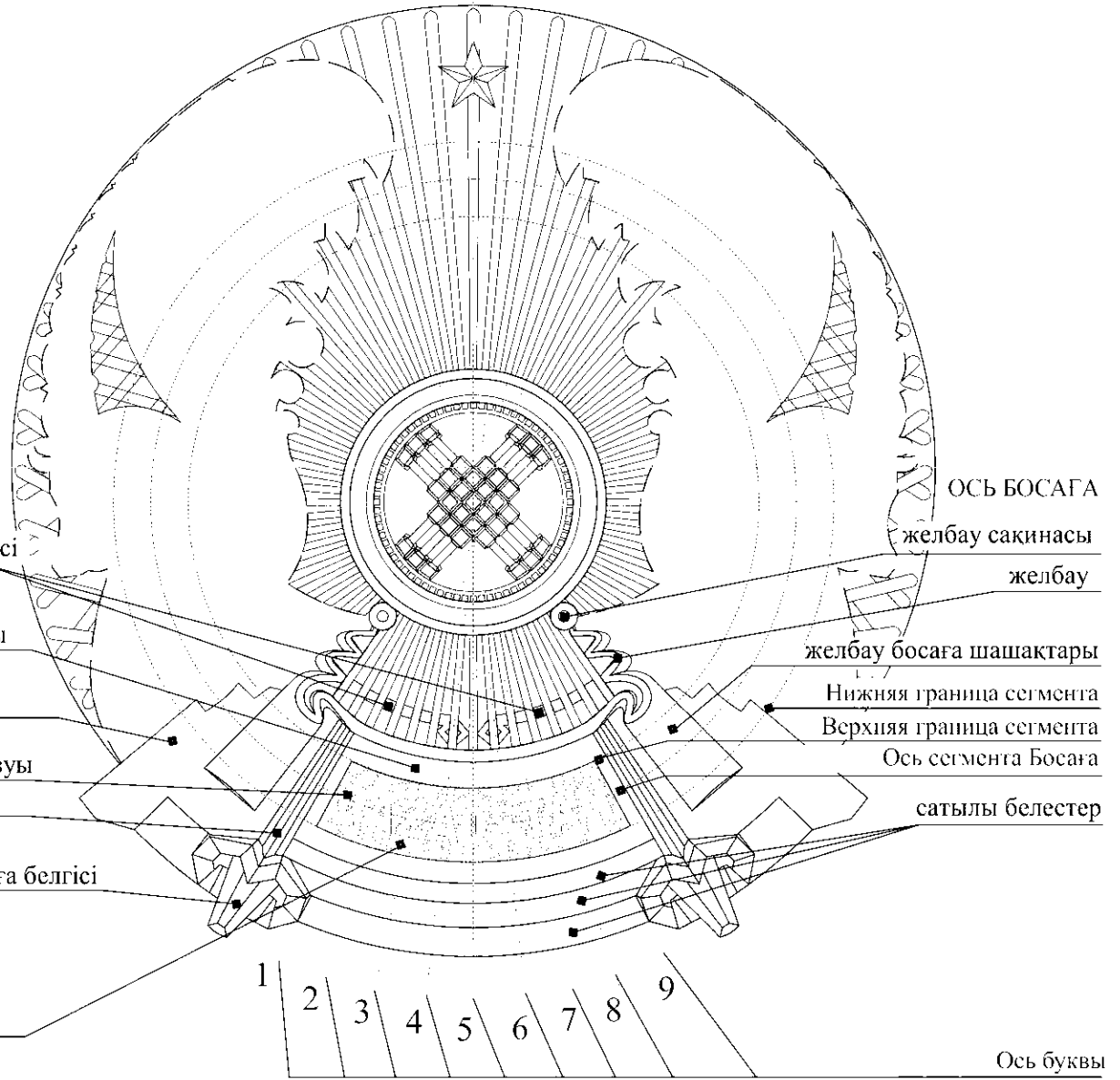

Исполнение надписи в объемном виде, высотные отметки

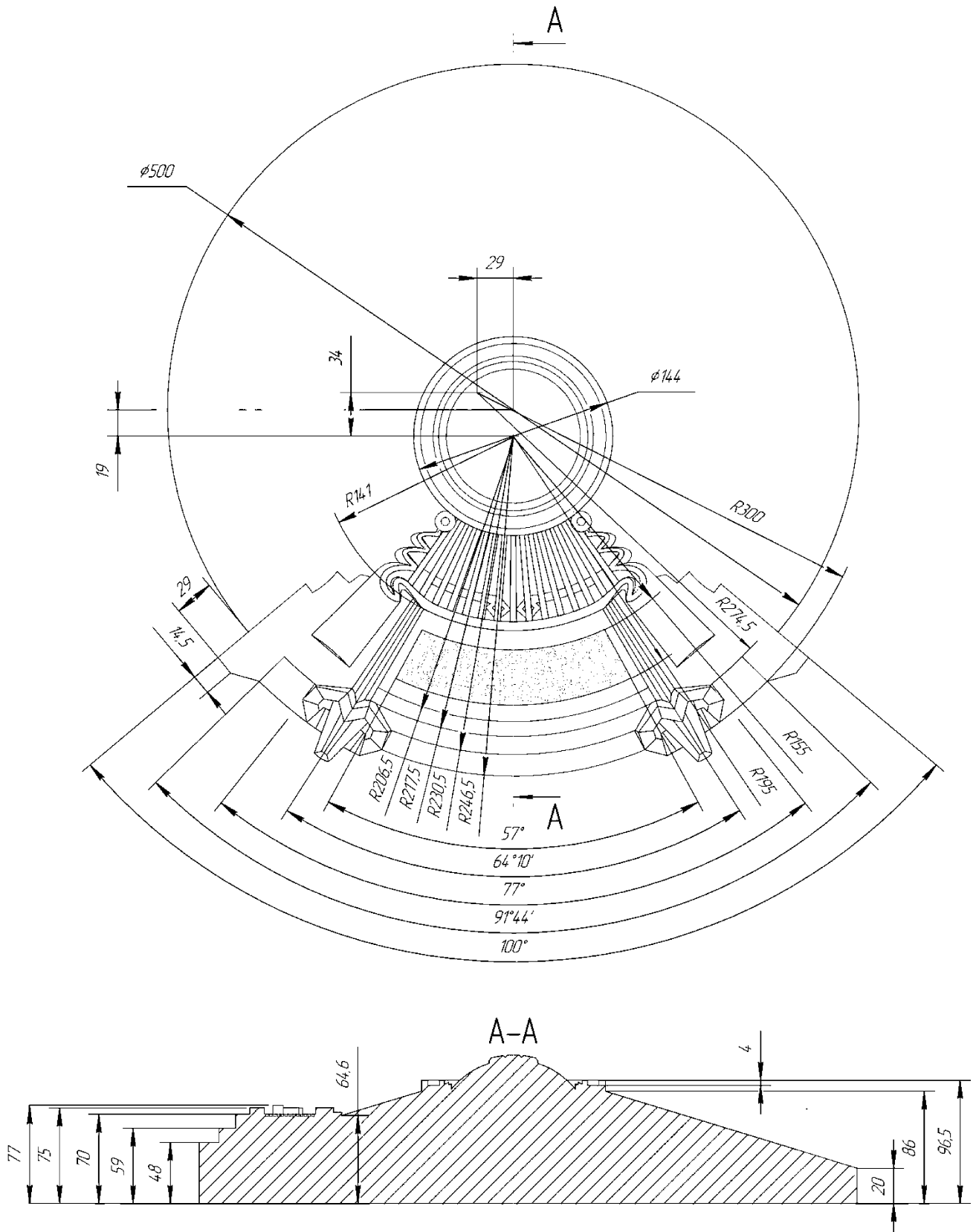

**Д.7 - Общий вид сегмента «Босаға»
с наименованием основных элементов**

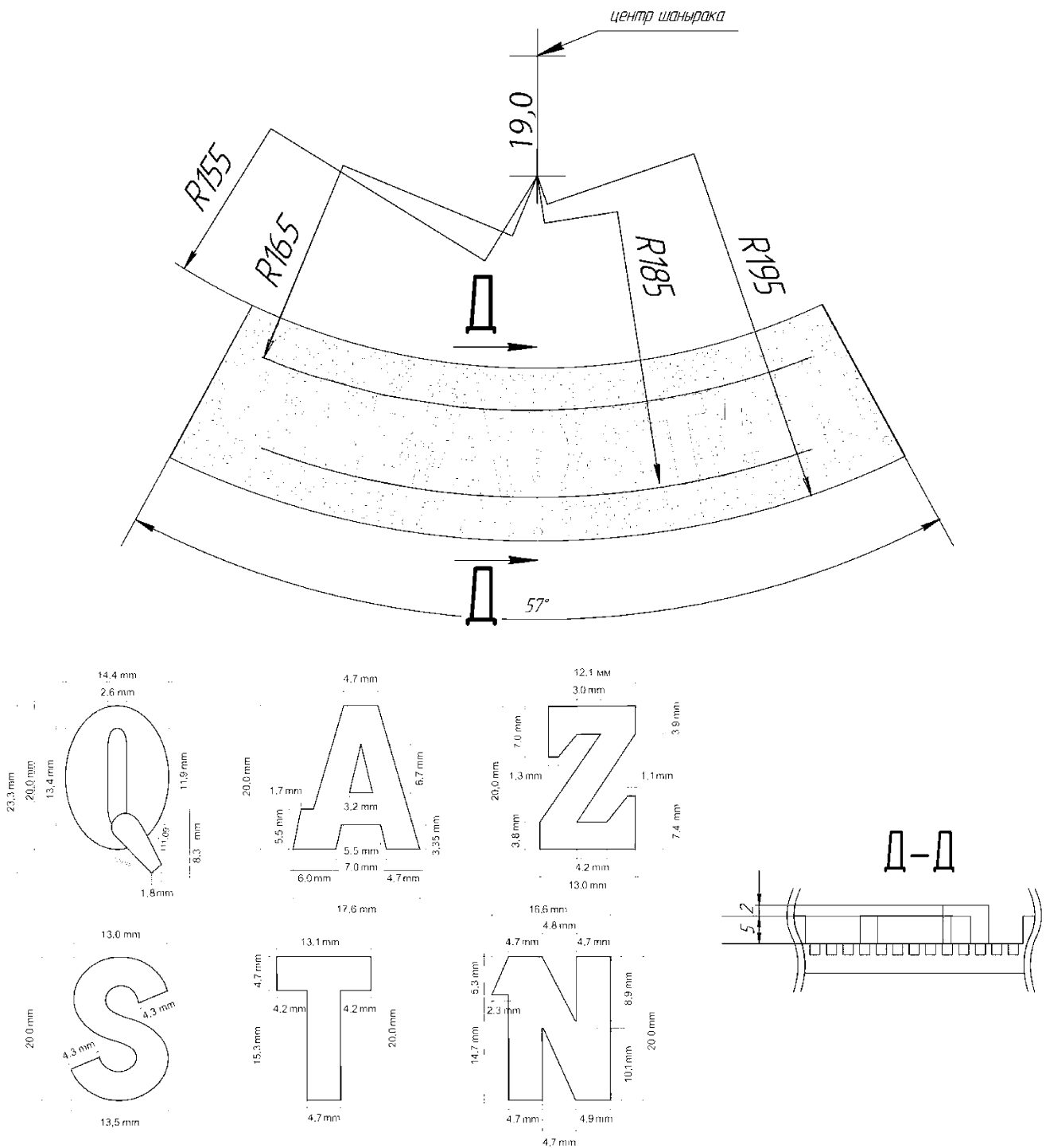
Наименование: **Камила Жумаканова**
 Выдан документ РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»
 ИИН: **980101450584**
 Дата выдачи: 31.01.2023 № счета на оплату: 33453

Д.8 - Расположение основных элементов сегмента «Босаға» с указанием высотных отметок

Д.10 Надпись «QAZAQSTAN» - расположение надписи «QAZAQSTAN» на поверхности конуса Государственного Герба относительно оси «шаньрақ»

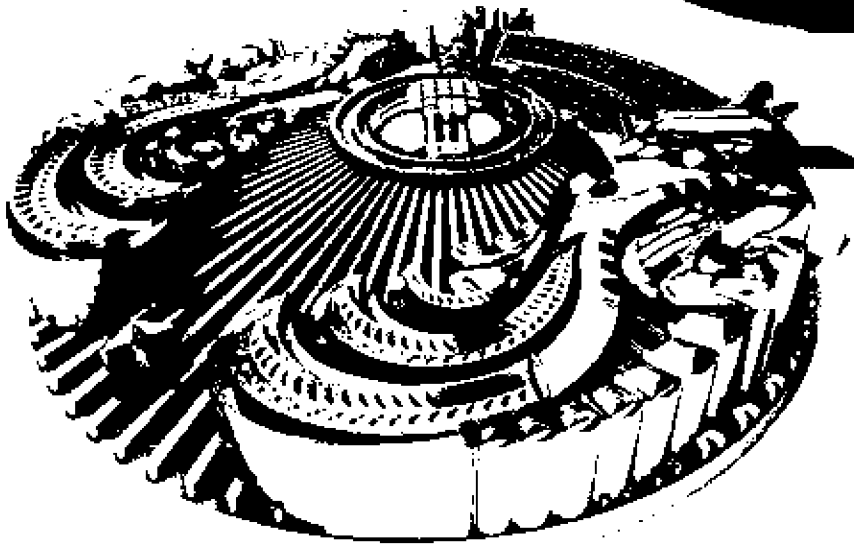
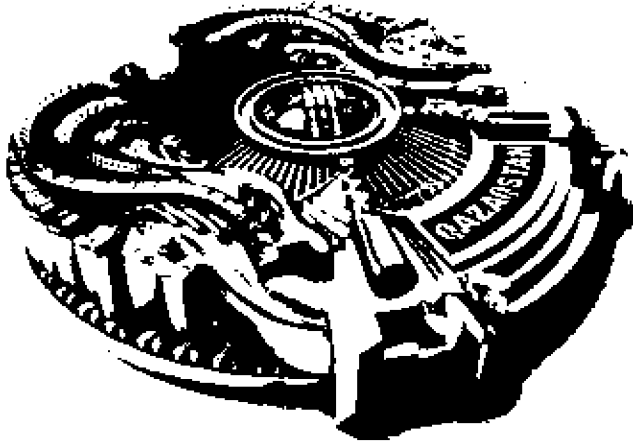

Примечание:

1. Сложные детали фона надписи «QAZAQSTAN» выполняется методом координатных точек, D окружности элемента фона, для герба D=500 мм, принято не более 2,0 мм
2. Выполнить отверстия $\phi 2$ мм глубиной 2 мм за надписью "QAZAQSTAN", с шагом 3 мм в количестве 13 шт вдоль линии направления надписи, и 51 отверстий концентрично направлению надписи.

Приложение Е
(обязательное)

**Визуализация объемной модели Государственного Герба
Республики Казахстан в различных проекциях**

Приложение Ж
(обязательное)

**Изображения Государственного Герба Республики Казахстан
для графического исполнения**

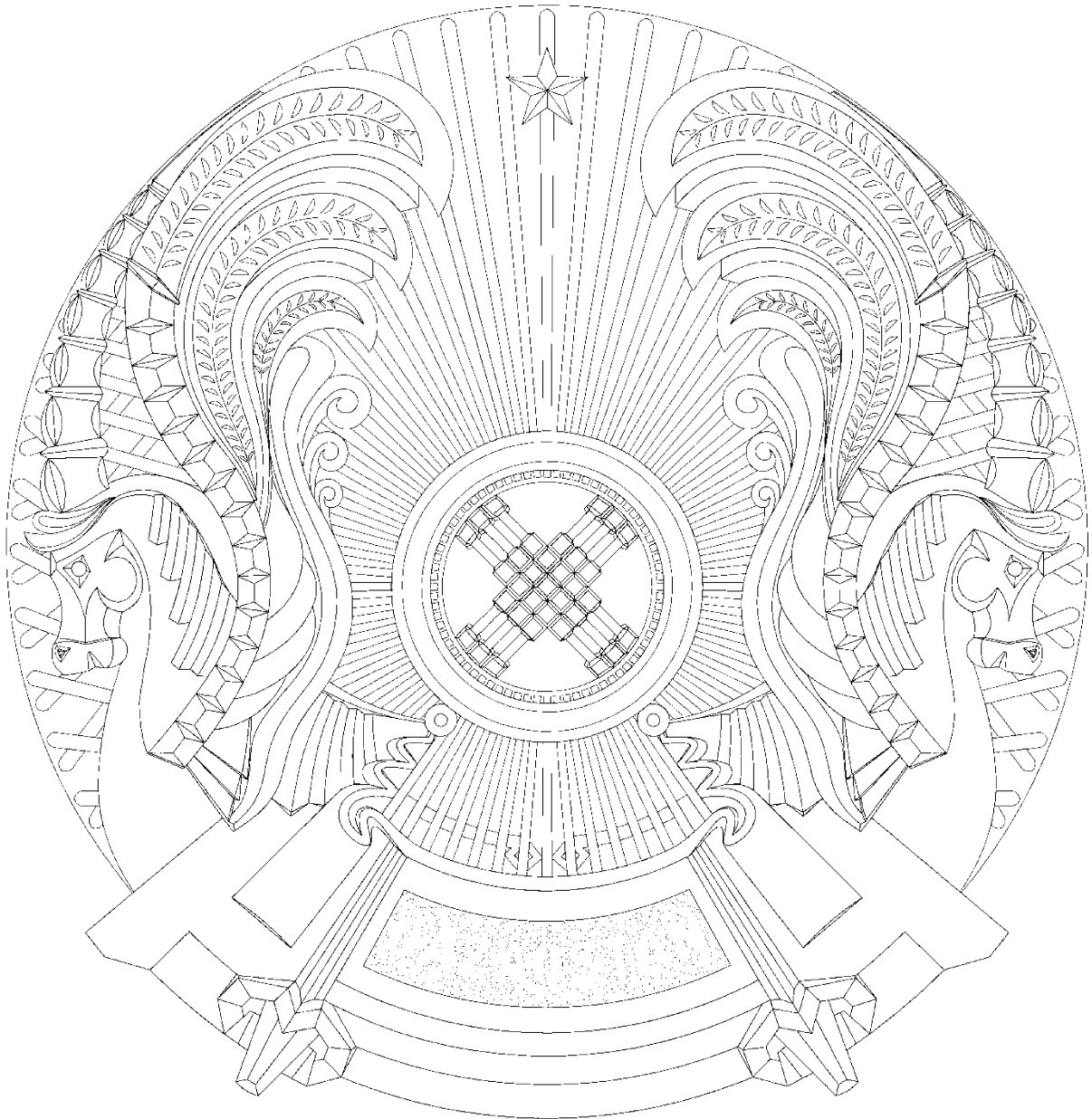
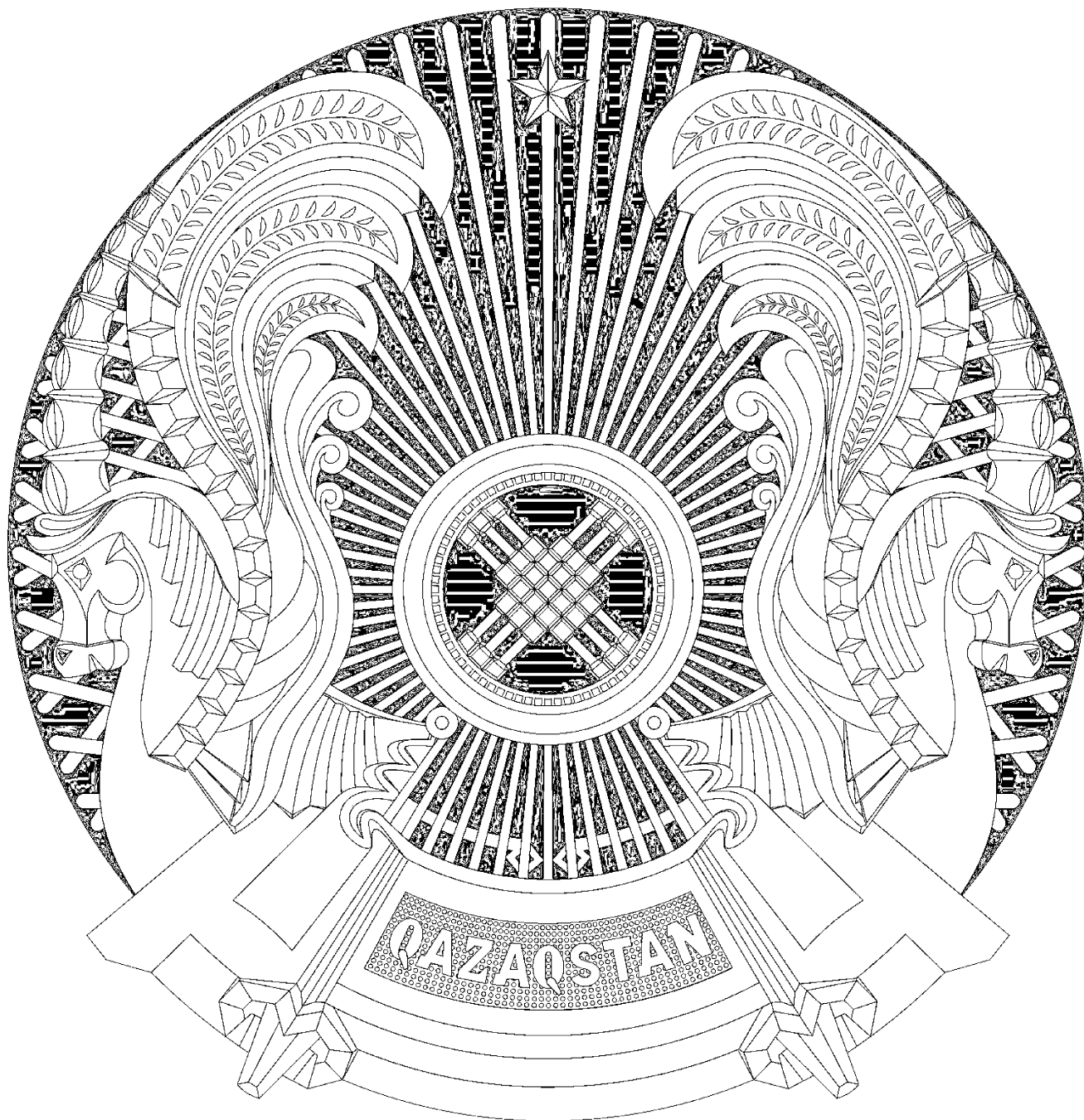

Рисунок Ж.1 - Одноцветное исполнение (контурные линии)

**Рисунок Ж.2 Двухцветное исполнение с черной контурной линией
(для Государственных бланков в установленном порядке)**

Рисунок Ж.3 - Исполнение в градации серого цвета

Рисунок Ж.4 - Полноцветное исполнение

Приложение 3
(обязательное)

**Изображение Государственного Герба Республики Казахстан
в упрощенном исполнении (для наиболее употребляемых диаметров)**

Рисунок 3.1 - Диаметр - от 100мм до 51мм

Рисунок 3.2 - Диаметр - от 50мм до 31мм

Рисунок 3.3 - Диаметр - менее 30мм

УДК 688.761.2:006

МКС 03.160

Ключевые слова: Государственный Герб, надпись «QAZAQSTAN», символика, технические требования, графическое исполнение.

(ИУС № 10-2018)

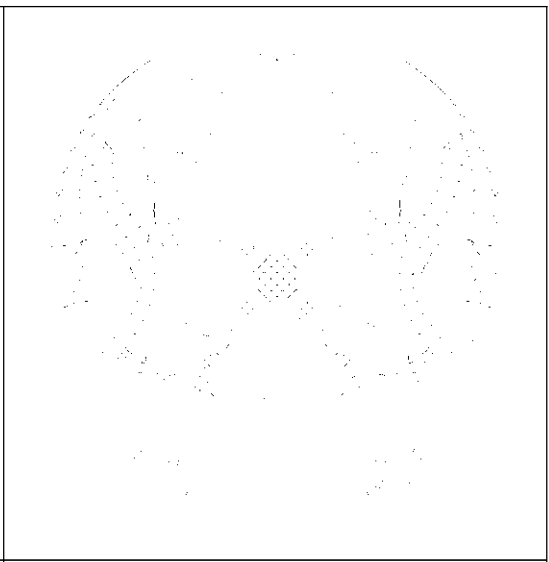
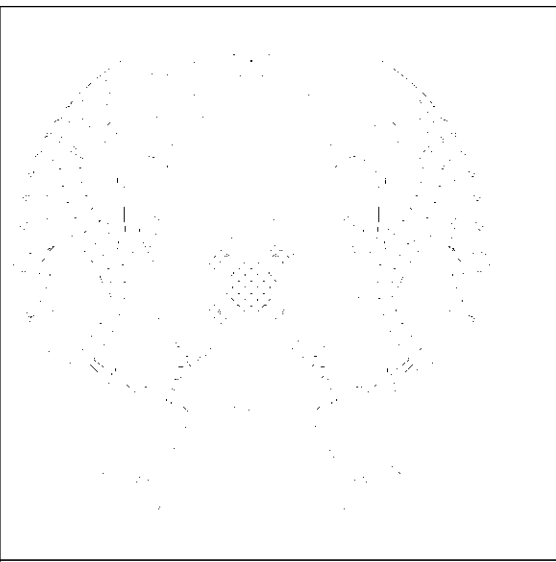
ҚР СТ 989-2014 «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы. Техникалық шарттар» стандартына

ТҮЗЕТУ
(жариялай отырып)

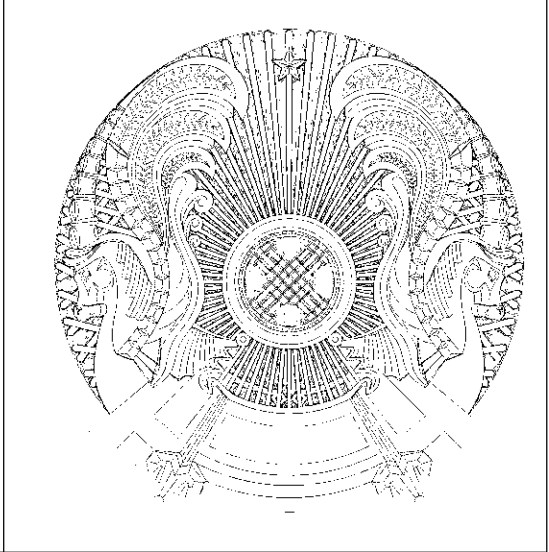
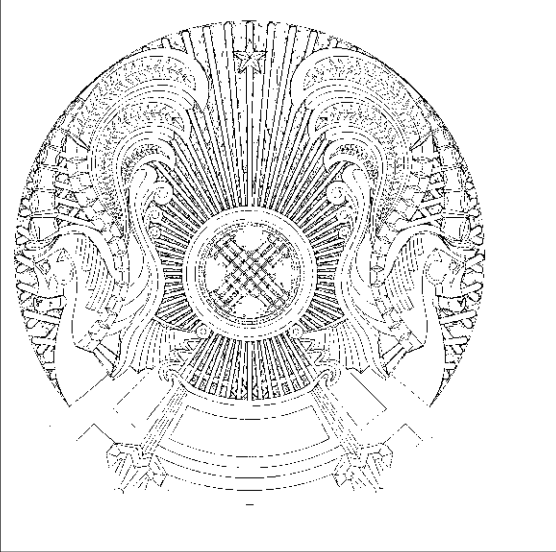
Қай жерде (тарау, тармақ, тармақша, қосымша, кесте, сурет)	Теріп жазылған	Болуға тиіс
Алғысөз	-	7 Осы стандартқа А-3 қосымшаларымен CD-дискі қоса беріледі
4.1 Сипаттама	<p>Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы В қосымшасына сәйкес 41 элементтердің бейнесін көрсетеді.</p> <p>Мемлекеттік Елтаңба көлемді орындауда, тегіс орындауда (сурет) орындалуы мүмкін немесе олардың үйлесімін (барельеф) құрауы мүмкін.</p> <p>Графикалық бейне бір түсті, түрлі-түсті, толық түсті болуы мүмкін.</p> <p>Мемлекеттік Елтаңба осы стандарттың талаптарына және белгіленген тәртіпте бекітілген эталон-үлгіге [6] сәйкес келуге тиіс.</p> <p>Мемлекеттік Елтаңбада екі түс бар: алтын және көгілдір түс [1].</p>	<p>Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы (А қосымшасын қараңыз) В қосымшасына сәйкес 41 элементтің бейнесін көрсетеді.</p> <p>Мемлекеттік Елтаңба: -көлемді орындауда (Г – Е қосымшаларын қараңыз – CD-дискіде);</p> <p>- тегіс орындауда (графикалық): графикалық бейне мынадай: бір түсті, түрлі-түсті, толық түсті (Ж – З қосымшаларын қараңыз – CD-дискіде);</p> <p>-көлемді және тегіс орындау (барельеф) бірге орындалады.</p> <p>Мемлекеттік Елтаңба осы стандарттың талаптарына және белгіленген тәртіппен бекітілген эталон-үлгіге [6] сәйкес келуге тиіс.</p> <p>Мемлекеттік Елтаңбада екі түс бар: алтын және көгілдір түс [1].</p> <p>Ескертпе – Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы элементтерінің сипаты мен тарихы [10]-да берілген.</p>
4.2.2	(Г және Д қосымшасын қараңыз)	(Г және Д қосымшаларын қараңыз – CD-дискіде)
4.2.5	Мемлекеттік Елтаңбаның эталондық үлгісі бұйымы элементтерінің бақыланатын сызықтық өлшемдері мен олардың арасындағы арақашықтар Д	Мемлекеттік Елтаңбаның эталон үлгісі бұйымы элементтерінің бақыланатын сызықтық өлшемдері және олардың арасындағы арақашықтық Д

	қосымшасында көрсетілген	қосымшасында көрсетілген (CD-дискіде)
4.3.1	-	Ескертпе – «QAZAQSTAN» деген жазуды көлемді орындау үшін қолданылатын қаріппен орындауға рұқсат етіледі.
4.3.2	(Ж қосымшасын қараңыз) (3 қосымшасын қараңыз)	(Ж қосымшасын қараңыз –CD-дискіде) (3 қосымшасын қараңыз –CD-дискіде)
4.3.2.1	(Ж қосымшасын қараңыз)	(Ж қосымшасын қараңыз –CD-дискіде)
4.3.2.3	Мемлекеттік Елтаңба толық түстілік бейнесі үш өлшемді үлгінің бекітілген визуализациясы (Ж қосымшасын қараңыз) болып табылады	Мемлекеттік Елтаңбаның толық түсті бейнесі үш өлшемді модельдің бекітілген визуализациясы болып табылады (Ж.4 қосымшасын қараңыз –CD-дискіде)
4.3.3	(Ж.2 қосымшасын қараңыз)	(Ж.2 қосымшасын қараңыз – CD-дискіде)
А қосымшасы		
В қосымшасы		

Ж.1 суреті –
Бір түсті
орындау
(контурлық
сызықтар)

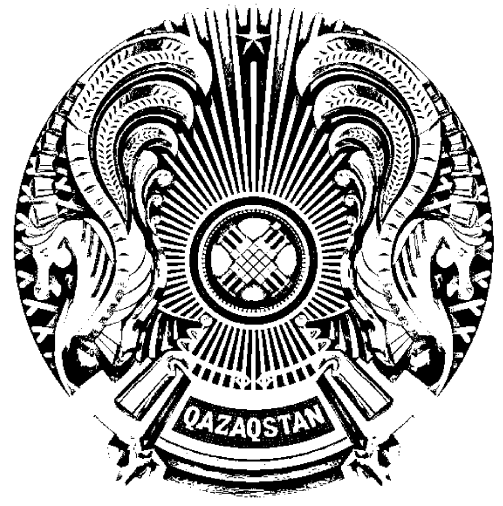
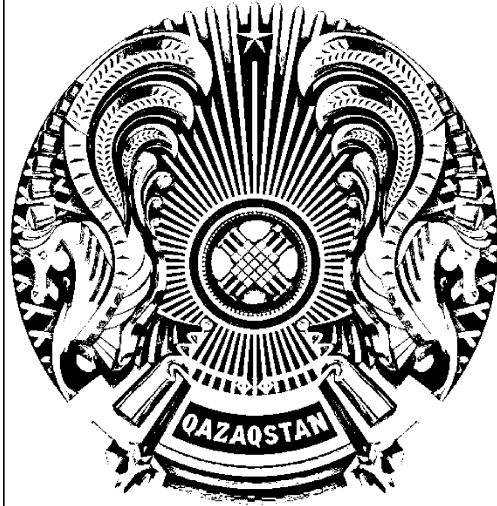
Ж.2 суреті –
Қара контурлық
сызықпен екі
түсті орындау
(Мемлекеттік
бланкілер үшін
белгіленген
тәртіппен)

Ж.3 суреті –
Қара-ақ түсті
орындау

Ж.4 суреті –
Толық түсті
орындау

3.1 суреті – 100
мм-ден 51 мм-
ге дейін

**3.1 суреті – 100 мм-ден 51 мм-ге
дейін**

**3.1 суреті – 51 мм-ден 100 мм-ге
дейін**

3.2 суреті – 50
мм-ден 31 мм-
ге дейін

**3.2 суреті – 50 мм-ден 31 мм-ге
дейін**

**3.2 суреті – 50 мм-ден 30 мм-ге
дейін**

3.3 суреті – 30
мм кем

(CAC № 1-2019)

ПОПРАВКА
(с опубликованием)

Код МКС 03.160

к СТ РК 989-2014 «Государственный Герб Республики Казахстан. Технические условия»

В каком месте (раздел, пункт, подпункт, приложение, таблица, рисунок)	Напечатано	Должно быть
Предисловие	-	7 К настоящему стандарту прилагается CD-диск с приложениями А - 3
4.1 Характеристика	<p>Государственный Герб Республики Казахстан представляет собой изображение 41 элементов согласно приложению В.</p> <p>Государственный Герб может быть выполнен в объемном исполнении, плоскостном исполнении (рисунок) или составлять их сочетание (барельеф). Графическое изображение может быть: одноцветным, цветными, полноцветным.</p> <p>Государственный Герб должен соответствовать требованиям настоящего стандарта и образцу-эталону [6] утвержденному в установленном порядке.</p> <p>В Государственном Гербе присутствуют два цвета: золото и голубой цвет [1].</p>	<p>Государственный Герб Республики Казахстан (см. приложение А) представляет собой изображение 41 элементов согласно приложению В.</p> <p>Государственный Герб может быть выполнен в:</p> <ul style="list-style-type: none"> - объемном исполнении (см. приложение Г – Е – на CD-диске); - плоскостном исполнении (графическом): графическое изображение может быть: одноцветным, цветными, полноцветным (см. приложение Ж – 3 – на CD-диске); - сочетании объемного и плоскостного исполнения (барельеф). <p>Государственный Герб должен соответствовать требованиям настоящего стандарта и образцу-эталону [6] утвержденному в установленном порядке.</p> <p>В Государственном Гербе присутствуют два цвета: золото и голубой цвет [1].</p> <p>Примечание – описание элементов и история Государственного Герба Республики Казахстан в [10].</p>
4.2.2	(см. приложение Г и Д)	(см. приложение Г и Д – на CD-диске)
4.2.5	Контролируемые линейные размеры элементов изделия эталонного образца	Контролируемые линейные размеры элементов изделия эталонного образца

	Государственного Герба и расстояний между ними указаны в приложении Д	Государственного Герба и расстояний между ними указаны в приложении Д (на CD-диске)
4.3.1	-	Примечание – надпись «QAZAQSTAN» допускается выполнять шрифтом, применяемым для объемного исполнения.
4.3.2	(см. приложение Ж) (см. приложение 3)	(см. приложение Ж – на CD-диске) (см. приложение 3 – на CD-диске)
4.3.2.1	(см. приложение Ж)	(см. приложение Ж – на CD-диске)
4.3.2.3	Полноцветным изображением Государственного Герба является утвержденная визуализация трехмерной модели (см. приложение Ж)	Полноцветным изображением Государственного Герба является утвержденная визуализация трехмерной модели (см. приложение Ж.4 – на CD-диске)
4.3.3	(см. приложение Ж.2)	(см. приложение Ж.2 – на CD-диске)
Приложение А		
Приложение В		

Рисунок Ж.1 -
Одноцветное
исполнение
(контурные
линии)

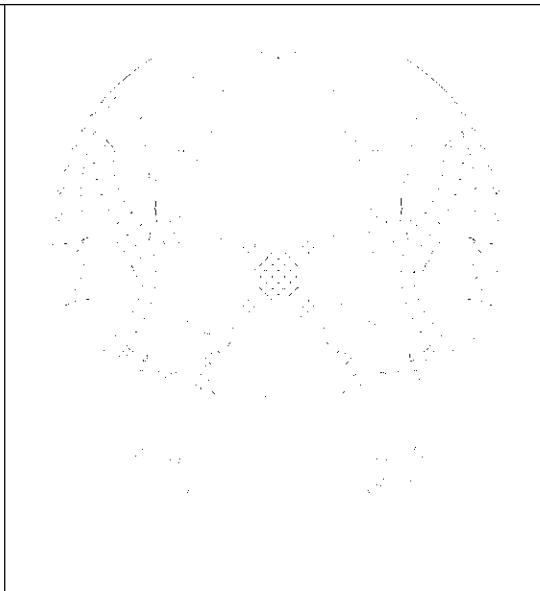
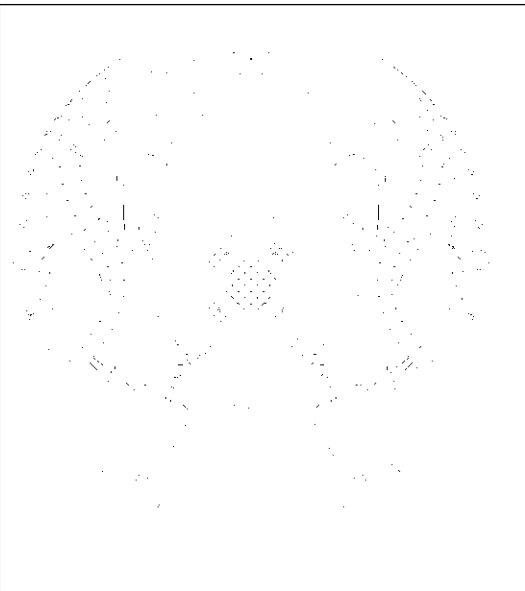

Рисунок Ж.2 -
Двухцветное
исполнение с
черной
контурной
линией
(для
Государственны
х бланков в
установленном
порядке)

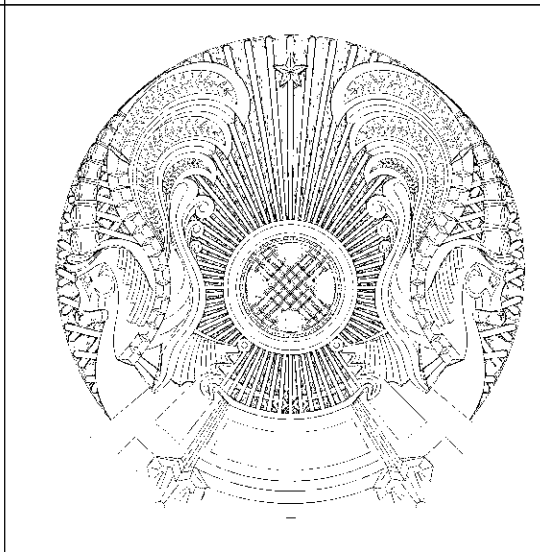
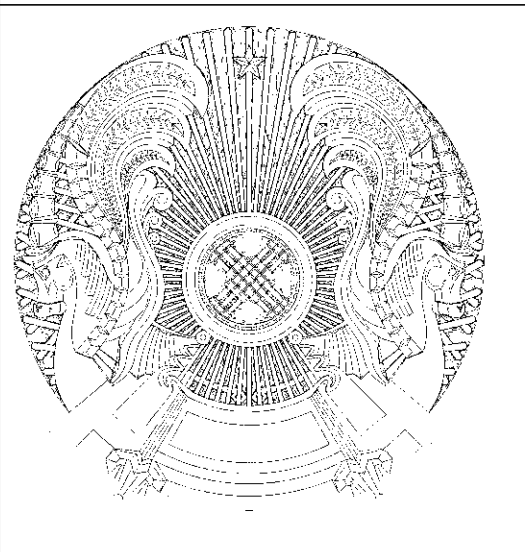

Рисунок Ж.3 -
Черно-белое
исполнение

<p>Рисунок Ж.4 - Полноцветное исполнение</p>		
<p>Рисунок 3.1 - от 100 мм до 51 мм</p>	 <p>Рисунок 3.1 – от 100 мм до 51 мм</p>	 <p>Рисунок 3.1 – от 51 мм до 100 мм</p>
<p>Рисунок 3.2 - от 50 мм до 31 мм</p>	 <p>Рисунок 3.2 – от 50 мм до 31 мм</p>	 <p>Рисунок 3.2 – от 50 мм до 30 мм</p>

Рисунок 3.3 –
менее 30 мм

Рисунок 3.3 – менее 30 мм

Рисунок 3.3 – менее 30 мм

(ИУС № 1-2019)

Наименование: **Камила Жумаканова** ИИН: **980101450584**

Выдан документ РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии» Дата выдачи: 31.01.2023 № счета на оплату: 33453

Басуға _____ ж. қол қойылды Пішімі 60x84 1/16
Қағазы офсеттік. Қаріп түрі «KZ Times New Roman»,
«Times New Roman»
Шартты баспа табағы 1,86. Таралымы _____ дана. Тапсырыс _____

«Қазақстан стандарттау және сертификаттау институты»
республикалық мемлекеттік кәсіпорны
010000, Астана қаласы, Мәңгілік Ел данғылы, 11 үй,
«Эталон орталығы» ғимараты
Тел.: 8 (7172) 27-08-14, 44-64-50